

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Institutio Vitæ Ad Exemplar Passionis Domini Et
Salvatoris Nostri**

Sgambata, Scipio

Dillingæ, 1686

Liber II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53753](#)

INSTITUTIO
VITÆ A D
EXEMPLAR
PASSIONIS DOMINI
& Salvatoris Nostri
LIBER II.

Veni dilecte mi , egrediamur in agrum , commoremur in villis , manè surgamus ad vineas , videamus , si floruit vinea , si flores fructus parturiunt . Vox animæ hæc est , proficere in piæ ac spiritualis vitæ institutione cupientis , quod quia per se ipsa non potest , Dominum ac dilectum suum rogat , ut secum egrediatur , hoc est , ne illam deserat , sed progredi cupientem deducat eò , ubi flores bonarum cogitationum colligat , & fructus sanctorum operationum carpat . Hoc igitur , quod spon-
sa

sa cupiebat, nunc agitur: egreditur enim Dominus cum Discipulis in hortum Gethsemani primum, deinde ad vineam Hierosolymæ, vineam dilectam, sed Domino laboriosam & sterilem, nobis utilem ac suavem. Vitæ spiritualis profectus in duobus est positus: in illustratione intellectus, cognitione virtutum, & in corroboratione voluntatis, earundem operatione, & exercitio. In horto Gethsemani cognitione virtutum perfruemur, ac velut florum suavitate recreabimur: in reliqua Domini Passione usque ad injustam damnationem easdem Virtutes exercere discemus, ac velut fructibus vescemur. In horto Contemplativa erit vita, quæ virtutes omnes Morales, Christianas, Theologicas, considerabit. In reliquis apud Annam, Caipham, & Herodem erit Activa, quæ circa tria bona versatur, ad quæ omnis actio tendit humana: Utile, Delectabile, Honorificum. Vitæ igitur Proficientium, ac Viæ Illuminativæ præcepta sunt undecim.

I. Ani-

I.

Animi perturbationes sedandas esse ad
Dominicæ Passionis exemplar.

II.

Studium, & Modum orandi ex Christo
Domino, Patrem orante, esse discen-
dum.

III.

Fructus Christianarum virtutum ex horto
Gethsemani esse carpendos.

IV.

Moralium Virtutum fructus esse ex eodem
horto legendos.

V.

Theologicarum quoque Virtutum fructus
ex eodem horto decerpi.

VI.

Profitendum nobis esse palam, nos Chri-
stianam Perfectionem sectari.

VII.

Prudentiam mundi hujus, & vitæ spiri-
tuali & sibi ipsi pernicirosam, esse vi-
tandam.

VIII.

Fortiter, Cautè, Humiliter in omnibus
negotijs esse agendum.

IX. In

IX.

In bonis utilibus conquirendis, conservandisque maximè cautionem esse adhibendam.

X.

In bonis jucundis vel arcendis vel moderandis fortitudinem exercendam.

XI.

In bonis honorificis humilitati studendum.

CAPUT I.,

*Animi perturbationes sedandas
esse ad Dominicæ Passionis exemplar.*

Et hymnō dictō exierunt in montem Oliveti. Tunc dicit illis Jesus: Omnes vos scandalum patiemini in me in ista nocte, usque ad illud: cœpit contristari & mestus esse, tunc ait illis, tristis est anima mea usque ad mortem: & ex Marco. Marci. Cœpit pavere, & tædere. E vita Purgativa ad Illuminativam, & statu Incipientium ad statum Proficientium anima cum Salvatore progreditur. Ut ergo illuminari incipiat, necesse est, nubila prius ac nebulae perturbationum discutiantur, quæ non

Math.
26.v.30

14.v.33

112 DE PASSIONE DOMINI.

non patiuntur cœlestes in eam radios im-
mitti. Ut progredi possit, necesse est, hæc
de medio tolli, quibus animus noster ve-
lut retibus implicatur, & velut offendicu-
lis impingit ac ruit. Quemadmodum e-
nim tempestate jactata navis ad destina-
tum finem non progreditur, ita nos, ani-
mo varijs perturbationibus fluctuante,
hæremus, aut huc illuc transversi agimur,
plerumque etiam repellimur, &, quod
profeceramus, amittimus. Duo igitur no-
bis animo retinenda sunt. Primum om-
nino necessariam esse, cupienti in hac spi-
rituali via proficere, curam omnes
animi perturbationes componendi; ut,
quia his omnino carere non possum^o, sal-
tem eas in officio esse, & mentis arbitrio
parere doceamus. Alterum, quæ sit bre-
vissima, & facillima id præstandi ratio:
utrumque autem docebit propositus locus
Evangelicæ lectionis. Nam primum, quām
necessaria ea nobis sollicitudo sit, quis
non videt: cùm Apostolis, quos elegerat,
& haec tenus erudierat, & in via incipien-
tium cumulatissimè instruxerat, dicat:
Omnes vos scandalum patiemini in me

in

nocte ista. Quid nobis non metuendum est & cùm Apostolis id, quod erat à Salvatore prædictum, re ipsa acciderit, quis nostrum sibi polliceri audeat, id sibi non eventurum: Et sanè Salvatoris verba si diligentius expendamus, mirari desinemus, omnes Apostolos, qui adeò videbantur in Domini amore constantes, scandalum passos ab eo se avertisse. Cùm enim dicat: *in nocte ista*: satís indicat, eorum animas fuisse tenebris obvolutas, ut mirum non sit, eos iter non vidisse, quô Christum sequerentur. Si passio nobis, si calamitas, si tribulatio semper interdiu accideret, id est, dum animus luce divina collistratur, dum sol ille cœlestis in meridie est, fortasse possemus in suscepto vita instituto hærere constantes: at, cùm sæpe noctu id contingat, hoc est, cùm illa lux abest, cùm omnia apud nos caligine ac tenebris involvuntur, pauci sunt, qui non avertantur, pauci, qui non scandalum patiantur. Id de se Propheta testatur: *Ego dixi in abundantia mea, non movebor in eternum.* Videtur David non minus sibi promisisse, quam Petrus, qui dixit:

H *Etiamsi*

Psa. 29.
v. 7.

Etiam si oportuerit me mori tecum, non te negabo. Sed uterque experimentō sensit, se esse deceptum; nam luce divina sublata uterque in via Dei non leviter impegit: ac David quidem id statim de se fateatur: *Avertisti faciem tuam à me, & factus sum conturbatus.* Petro autem Christus Dominus id prædixit: *Amen dico tibi, quia in hac nocte, (hoc est, cùm primùm ego abs te meum lumen avertero) ter me negabis.* Nemo igitur sibi nimis fidat, quod alacris sibi videatur & constans; nemo se putet, ubi tentatio ingruerit, aliud quām hominem fore; sed potius, sicut iij faciunt, qui timentes, ne noctu impingant, dum lux est, lapides & offendicula omnia de medio tollunt, & gubernatores, dum tranquillitas est, rudentes explicant, & in spiram convolvunt, navim reficiunt, omnia ita comparant, ut, si quā repente vis ventorum ingruat, nihil implicatum aut impeditum sint reperturi, ita nos, dum divina consolatione illustramur, demus operari, ut omnes animi nostri perturbationes componamus, ne nos tribulatio timidos,

ne tri-

ne tristes, ne cupidos, ne petulantes, ne iracundos inveniat. Hoc quô pactô optimè fiat, quod alterum erat, ex Evangelij verbis quatuor nobis optima præcepta sese offerunt. Primum ac potissimum est, ut omnium passionum affectionumque nostrarum Duce, ac Pastorem constituamus Christum Dominum, ejusque Amorem. Nam si *Pax* (& *Caritas*) *Christi exultet* (sive , ut alij vertunt *Apostoli verbum*) *trumphet in cordibus nostris*, nihil poterunt nostræ passiones, sed victæ ligatis manibus ante currum triumphantis Pacis & Caritatis ducentur. Si fieri unum ovile, & unus pastor, non erunt passiones nostræ velut oves errantes, unaquæque pabulum quaerens pro suo arbitrio undecunque. Hæc enim causa fuit perturbationis & scandali Apostolorum, ut ipse Dominus ait. *Scriptum est enim: percutiam pastorem, & dispergentur oves.* Ergo id nobis summô studiô cendum est, nequa rebellis Passio ac perfida in pastorem tuum, Christi amorem insurgat, eumque percutiat ac prostrat. Alterum præceptum, ut assiduè vi-

Col. 3.
v. 13.

H 2. gilemus;

116 DE PASSIONE DOMINI.

gilemus; Petrus enim Christum negavit, antequam Gallus cantaret: hoc quid sibi vult? Gallus in sacris Ecclesiæ hymnis vocatur *Excitator mentium*. Dormiebat Petrus, & excitatore eguit, sed priusquam excitaretur, impegerat. Studeamus igitur excitatores nostrâ diligentia prævenire, quod se facere ille dicebat, qui cecinit:

- Psa. 118.* *v. 147* *Praeveni in maturitate, & clamavi: ali-*
Psa. 76. *v. 5.* *bi: Anticipaverunt vigilias oculi mei.*
Ac si diceret: prius, quām me gallus ali-
quis clamore suo excitaret, aut vigil mo-
neret, ego me ipse excitavi & monui.
Salubre quidem ac sanctum est, ut hi
monitores adsint, qui nos, cūm fortè ali-
qua passione delinquimus, semel atque
iterum admoneant. Sed nobis id prius fa-
ciendum erat, ut nos ipsi redargueremus,
& prius nostras passiones ad officium &
obsequiū rationis revocaremus, quām se
illæ in publicum proferrent, aliena ad-
monitione revocandæ. Tertium est, ut,
quantum possum⁹, ab ijs occupationibus
& conversationibus secedamus, quæ has
in nobis perturbationes gignunt, vel irri-
tant. Hoc Dominus docet, dum urbe de-
ferta,

serta, torrente transmisso, & non solum
turbis, quæ eum sequi solebant, relicis,
non solum septuaginta duobus discipulis
omissis, quorum aliqui cum eo in postre-
ma cœna fuisse dicuntur, sed etiam om-
nibus Apostolis valere jussis præter tres,
Petrum, Jacobum & Joannem, in
hortum cultum, & conclusum locum se-
cessit, ut nos quoq; relicis omnib², quæ per-
turbare nos possent, negotijs, amicis,
occupationibus, ejusmodi locum &
studium, quantum possumus, eligamus,
in quo ab omni externa & vulgari pertur-
batione seclusi culturæ animi nostri
vacemus. Quartum demum sedandi
omnes animi perturbationes ac salu-
berrimum præceptum post illa tria pera-
cta, erit patientia: nam si, postquam A-
morem Christi Domini tibi præ omnibus
proposueris, postquam vigilaveris, ne tuæ
passiones licentiūs efferantur, postquam
ab omni, quæ perturbare te posset, cura
& conversatione secesseris, adhuc tristitiâ
angeris, iracundiâ vexaris, tædiō aut
mœrore conficeris, si timor ingruit, si qua
alia, vel te invito, passio exurgit, tum
deum nihil aliud superest, quam ut id,

H 3

quam

118 DE PASSIONE DOMINI.

quām potes, sedatō & quietō animō feras.
Tum tibi versetur ante oculos Christus
Dominus, qui & ipse aliquos ejusmodi
motus adversos sentire voluit, dum &
pavorem, & rādium, & tristitiam pertu-
lit. Quādam tamen observes, ne per speci-
em patientiā ignavia tibi subrepat. Pri-
mūm, si inferior animæ pars turbetur,
nihil necesse est, nec pati debes superio-
rem quoque, quæ libera est, turbari.
Deinde passionibus, quæ rationi obsistunt,
nunquam voluntate cedendum est, sed
semper obnitendum. Tertiā medijs, quæ
Spirituales Magistri docent, agendum
est, ut Passionēs has violentiores superes.
Quartō, quicquid in molestis animi pas-
sionibus invitus pateris, Christi Domi-
ni Passionib⁹ conjungendum, ei-
que offerendum est.

C A P.

CAPUT II.

*Studium & modum orandi ex
Christo Domino Patrem orante esse
discendum.*

Tunc venit Jesus cum illis in villam, Matth. 26.v.36 quæ dicitur Gethsemani, & dixit discipulis suis: sedete hic, donec vadam illic, & orem. & ex Marco: & cùm processisset paululum, procidit super terram, & orabat. & ex Luca. & egressus ibat secundum consuetudinem in montem olivarum, &c. Repulsis nubibus perturbationum tenebræ adhuc in anima sunt, nisi lux cœlestis affulgeat, quam nobis lucem affert, atque è cœlo elicit oratio. Scriptum est enim: *Accedite ad eum, & illuminamini.* Quemadmodum igitur è sacrae narrationis historiâ perturbationes omnes sedare didicimus, ita ex eadem nunc orare discamus. Ac licet Christus Dominus sæpe legatur orâsse, nunquam tamen tam accuratè ab Evangelistis describitur ejus oratio, sicut hoc loco, quô videntur præcipua quatuor adnotari posse,

H 4

quæ

Marc.
14.v.35.
Luc.22.
v.39.Psa. 33.
v.6.

120 DE PASSIONE DOMINI.
quæ in oratione deesse non debent, ut ea
sit ad hoc exemplar instituta: Assiduitas,
Attentio, Devotio, Perseverantia. Assi-
duitas in eo est, quod non casu aliquo, vel
novo consilio Christus Dominus in hor-
tum venit oratum, sed, ut ait S. Lucas se-
cundum consuetudinem. Hinc discimus,
non modo orandi consuetudinem Domi-
num habuisse, sed etiam certum locum, ac tem-

Ioan. 26 v. 21 pore orandi. Sciebat, inquit Joannes, &
Judas locum; ac si diceret: nec Judas la-
tebat, quod locum se recipere Dominus sole-
ret, licet forte ob id munus, quod habe-
bat, & quod à pietate alienior esset, infre-
quentiorem eum fuisse Christi comitem,
cum ad orandum iretur, estimare possi-
mus. Quis ergo erit, qui minus necessa-
rium sibi existimet, certa habere & loca o-
randi, & tempora? cum id ne Dominus
quidem neglexerit, cui nihil horum ne-
cessarium erat. Loca enim eligimus, ne
rerum variarum imaginibus occurrenti-
bus, aut hominum interventione turbemur.
Tempora designamus, tum ut aptiora hæc
quoque nanciscamur, tum ne nobis inter
varias occupationes dies effugiat, prius-
quam

quam orationi vacemus. Nihil horum Christo Domino erat necessarium; nam & in medijs turbis, imò & in summis cruciatibus Deo conjunctissimum animum habebat, & non egebat monitore, quòd commoneficeret, ne dies priùs elaberetur, quam Patrem orásset, cùm ipse & Pater unum essent, non modò unâ Divinitatis essentiâ, sed etiam mentis ac voluntatis humanæ cum eo conjunctione perpetua. Quòd igitur certum habuit orandi tempus ac locum, id procul dubio nostrâ causâ factum est: nihil enim ita necessarium vitæ bene instituendæ est, atque oratio, nihil orationi magis, quam loci ac temporis constitutio. David septies in die laudem dicere consueverat: Petrus & Joannes ascendebant in templum ad horam orationis nonam. Christus monet, *cum oraveris, intra in cubiculum, & clauso ostiō ora Patrem tuum.* Vagæ illius & erraticæ orationis vix ulla ratio habenda est. Quemadmodum suæ valetudini ac vitæ malè consuleret, qui incertis temporibus, ac fortuitò cibum caperet, ita multò magis, qui eādem negligentia nunc animæ

Psa. 116.

v. 164.

Matth.
6. v. 6.

H̄ s cibum

- Psa. 101* cibum sumit. Fatebatur David: *Percus-*
v. 5. *sus sum ut fenum, & aruit cor meum,*
quia oblitus sum comedere panem meum.
- Mat. 6.* Panis proculdubio *quotidianus supersub-*
v. II. *stantialis oratio est; eo pane cor homi-*
nis confirmatur; eō Justus ex fide vivit;
eum certō locō ac tempore quotidie su-
mat, qui Deo vivere vult. Quotidie dici-
- Mat. 6.* *mus: Ne nos inducas in temptationem.*
v. 13. Christus autem nobis respondet: *Orate*
Luc. 22. *ne intretis in temptationem. Si negligis o-*
v. 40. *rare, quid mirum, si tentaris, & vinceris?*
Quid mirum autem, si negligas orare,
cūm nullum ad id certum habeas tempus
ac locum? Quod locō ac tempore caret,
id nusquam & nunquam fiet. Assiduum
igitur oportet esse te, sempérque eodem
loco ac tempore precibus vacare, ut eare,
quantum potes, beatos illos cives Hiero-
solymæ cœlestis imiteris, & Cherubim at-
que Seraphim, quæ, licet alas habeant, ta-
men semper eodem loco defixa hærent,
Domini sui assidua contemplatione de-
tenta. Attentio, quæ altera conditio erat,
ipsa quoque plurimum à loci ac temporis
constitutione pendet: sic enim locus ora-
tionis

tionis eligendus est, ut ab eo non modò homines, ac cætera externa ludibria rerum absint, sed etiam cogitationibus alienis nullum in eum locum aditum demus.

Abraham ascensurus montem cum Isaac ad sacrificium peragendum, famulis in crepidine montis relictis, *expectate*, ait, *hic cum asino, ego & puer illuc usque properantes, cum adoraverimus, revertemur ad vos*; id nos oportet non modò cæteris occupationibus, sed sensibus ipsis, ipsi corpori dicere; nudo, si fieri potest, eundum est ad orationem spiritu. *Psallam 1. Cor. spiritu, psallam & mente.* Nihil hic loci *14.v.15.* habent rerum cæterarum imagines; psallunt mente, qui ratiocinantes divina meditantur; psallunt spiritu, qui Deo exceedunt, & altiore se contemplatione subducunt. Christus quoque ipse discipulis ait: *Sedete hic, donec vadam illuc, & orem.* Sedete amici, quiescite cogitationes, obdormite sensus, donec cum Deo agam, *Heu quoties in sacrarium mentis nostræ eo tempore ipso, quô cum Deo agendum esset, pecudes, & negotiatores mercimonia agentes se immittunt! Utinam, cùm id accidit,*

Gen. 22.

v.5.

124 DE PASSIONE DOMINI.

Marcii.

II. v. 17.

accidit, veniat Jesus, & factō flagellō quāsi de funiculis, ejiciat ementes & vendentes, & ovium ac boum importunos greges, nec non & columbarum caveas, hoc est, utilium & piarum alioqui rerum, parum aptas huic tempori cogitationes expellat, ne orationis locus forum negotiatorum fiat, aut, quod est pejus, spelunca latronum. Ergo relictis Apostolis Christus Dominus tres tantūm elitit comites, Petrum, Jacobum & Joannem; quia nonnullorum oportet etiam in oratione meminisse, hos autem collocat tam longè à se, quantum jactus est lapidis, ac si docere vellet, eos quoque paucos, quorum recordari nos oportet orantes, extra jactum lapidis collocandos esse, ne nos possint prius interpellare, quam nos velimus, atque ita totus uni orationi intendens monet nos, quantum æquius sit, homines cùm simus, putare, cùm orare incipimus, totos nos ei negotio oportere impendere, & multum esse, si quis totō animō & corpore & totis ossibus orans (ut faciebat ille, qui dicit:

Psal. 34. v. 10. Omnia ossa mea dicent, Domine, quis similis tibi? ita ut oportet, ac Deum decet,

cet , reperiatur orâsse. Devotio autem ,
quæ tertia erat virtus orationis , est omni-
um quidem virtutum veluti flos quidam ,
& lux , & ut quidam dixit , quod in pictu-
ris sandaracha est , quæ , cùm inducitur ,
omnes colores reddit illustres ac vividos ,
ita est virtutib⁹ omnib⁹ una devotio . Sed
hoc maximè nomine in oratione duo signi-
ficantur , quorū alterū nostræ industriæ est
(Dei gratia præveniente) alterū divinita-
tum muneris . Nam eos devotos voca-
mus , qui aut ipsi omne pietatis genus se-
ctantur , & nihil omittunt , quod ad con-
ciliandam sibi Divini Numinis benevo-
lentiam spectet ; aut qui à Deo singulari
aliqua inter orandum jucunditate ac vo-
luptate cœlesti perfruuntur . Prior illa de-
votio est irriguum inferius , posterior est
irriguum superius : Utrumque optabat
Axa à patre Caleb , dicens : Da mihi be-
nedictionem . Cui pater dedit Irriguum su-
perius , & irriguum inferius . Utrumque
optare debet anima , & petere à Deo , nam
Dei est , utrumque concedere , Irriguum
inferius nostræ sollicitudinis , Irriguum
superius suæ visitationis . Utriusque nobis
exempla

Ind. 15.

v. 16.

exempla dat Salvatoris oratio: nam & locus ipse utrumque significat. *Hortus est*, sub hoc nomine humana spectatur industria. *Gethsemani est*, id est Vallis pinguis; sub hoc nomine divina pinguedo ac devotio indicatur, quam etiam designat ipse mons olivarum, in quo Dominus orare consueverat. Sed quia tardij ac tristitiae Dominus erat plenus, disce, non semper illud ex leste manna pluiturū, nec semper hausturū te mel de petra, oleumque de saxo durissimo, sed interdum omni solatio destitutū, nec mente, nec lingua asatis ad orandum dispositum, dicturum Deo, *Aruit tanquam testa virtus mea, & lingua mea adhæsit faucibus meis.* Quod tamen minime tibi omissendae orationis causa esse debet. Hæc erat è quatuor initio propositis conditionibus postrema, Constantia: *Et factus in agonia prolixius orabat:* Tertio eandem orationem Dei filius iterat: nos, si minus succedat oratio, ne secundò quidem eam iterare dignamur; nemini dubium est, quin omnis illa Domini agonia nostrâ causâ, non ipsius suscepta fuerit; ipse enim s̄eper ac statim exaudiens a Patre; quod igitur in agonia factus est, indicat eum.

eum veluti cum Deo certamen iniisse. Nam Græcè Agon, Latinè certamen est; sanè, qui orant, cum Deo certamen ineunt. Ita Jacob cum Angelo luctatus est usque manè. Ita Moses pro populo orans cum Deo quodammodo certabat, ut ille diceret: *dimitte me, ut irascar populo huic, & minimè ingratum Deo facimus hoc modo cum illo certantes, quin ipse hoc requirit.* *Quæsivi, inquit, virum, qui interponeret sepem, & staret oppositus contra me pro terra.* Stemus igitur fortis in oratione, ut, quibus hic honor defertur, quodammodo cum Deo certare dicamur. Sed infinita sunt alia, quæ ex Christi oratione discit, qui eam diligenter intuitus, suam formare ad ejus exemplar studuerit.

CAPUT III.

Fructus Christianarum Virtutum ex Horto Gethsemani esse carpendos.

Pater mi si possibile est, transeat à me Matth.
calix iste, verumtamen non sicut ego 26.v.39
volo,

Lnc. 22
v. 43.

volo, sed sicut tu. & ex Luca: Apparuit autem illi Angelus de cælo confortans eum, & factus in agonia prolixius orabat, & factus est sudor ejus sicut guttae sanguinis decurrentis in terram. Didicimus orare. Discamus ex oratione fructus, quibus pascamur & proficiamus, colligere. Non enim tantum spatiandi causâ, & oculos detinendi in hortum descendit Sponsus, sed ut pascatur in hortis, & lilia colligat, quorum tota die odore recreetur. Fructus igitur nobis ex oratione sunt colligendi. Omnia autem poma, quæ colligi in oratione possunt, nova & vetera habet hortus Gethsemani, ut facile sit, totâ vitâ eō detineri ac pasci. Nova poma sunt fructus Virtutum Christianarum, quas Dominus attulit, quæ antea non erant in hominum vita & moribus. Eæ sunt præcipue quatuor: Humilitas, Pœnitentia, Resignatio, Mortificatio: Harum virtutum licet aliqua exempla etiam in Sanctis veteris testamenti legantur, eas tamen Christus Dominus perfecit ac docuit, & in mores induxit. Poma vetera sunt Virtutes Morales, quarum etiam Ethnici notitiam

citiam semper habuerunt, & sunt itidem
quatuor, Prudentia, Justitia, Fortitudo,
Temperantia. De illis primum agendū est:
Humilitatem Dominus etsi totā vitā do-
cuit, nam & hoc magisterium singulari-
ter est professus, dicens, *Discite à me,*
quia mitis sum, & humilis corde, hoc ta-
men loco ac tempore singulariter osten-
dit. Primum enim, cùm esset Patrem o-
raturus, procidit in faciem suam. Quid
demissius? quid dici potest humilius?

Cùm in forma Dei esset, ac sine rapina aut usurpatione dignitatis alienæ & qualis se

v. 6.

Patri posset asserere, quippe cùm ipse &
Pater unum essent, nec possit, ubi sit sum-
ma Unitas, non summa esse dignitatis &
qualitas; memor tamen humanæ naturæ,
quanti assumpsit, eò usque se abjicit, ut
in faciem suam procidat, velut indignus,
qui cœlum spectaret. Procidit in faciem
suam filius ante Patrem, & *filius dilectus,*
in quo ei bene complacuit, quod neque
prodigus filius ante patrem fecisse memo-
ratur. *Quis est, qui audeat erecto vultu*
coram Deo stare, & cum Pharisæo suam
illi justitiam objectare, cùm ipsa Sancti-

I

cas,

tas, ipsa Justitia non audeat vultum Judicis intueri? Miramur Seraphim velare alis ora: plus est Regem Angelorum totō terræ elementō sibi vultum tegere, ut sancta quadam humilitatis eclipsi ostenderet, coram Deo omnium conditore quemcunque solem creatæ gloriae deficere. Sole igitur hoc deficiente, quod sidus fulget: quis adeò impudenter audax, qui coram Deo se aliquid putet, cùm videat eum, qui est Rex Regum, & Dominus Dominantium, Alpha & Omega, principium & finis, ita se prosternentem, ac si vellet in nihilum suum redire, quippe qui naturam suam à Deo ex nihilo habere meminisset. O nihil nostrum! cur te aliquid putas? O terra, lutum! cur, nescio, qua opinione tui extolleris, ut posse te credas coram Deo capite ac vultu erecto stare? Dejicere miser, sternere, affige te solo, & si potes, in abyssum deprime. Sed ne putas hoc satis esse, quod Deo, & ijs, qui Dei loco tibi sunt, humilitate subjiceris, disce etiam ijs, qui tibi subsunt, te ex animi demissione submittere. *Et apparuit Angelus de cælo confortans eum.* Planè id longè majoris

majoris humilitatis fuit, quod Angelorum Rex, Magister, Deus ab Angelo se confortari passus est; ideo scilicet, quod naturæ altioris ille est, quam sit humana.

Quod si tantum Angelo Christus defert, quid non æquum est, nos Sacerdotibus deferre, qui Angeli Dei sunt? quid Superioribus ac Magistris? Pœnitentia quoque Christiana est propriæ virtus, quippe Ethnicis ignota, quorum aliqui etiam indignum viro Sapiente esse dicebant, Pœnitere. Pœnitentiam Christus Dominus suorum criminum nullam habuit, quia peccatum non fecit, & dolus inventus non est in ore ejus: sed nostrorum habuit perfectissimam, quæ ut sua dolebat, posuit enim Deus in eo iniquitates omnium nostrum. *Izai. 53: v. 6.* Videtur igitur Christi Domini oratio, & patris negatio, eò directa fuisse, ut intelligeretur, rem scelestissimam esse Peccatum, quæ requireret ad sui expiationem Christi mortem, ut ne roganti quidem posset ignosci: sic enim ait. *Deus meus Psal. 21: v. 3.* *rogabo per diem, & nō exaudies, & nocte, & non ad insipientiam mihi.* Cur hoc dixerat ante: *Longè à salute mea verba*

12 delicto.

132 DE PASSIONE DOMINI.

delictorum meorum, ac si diceret. Dum
ego te salutis meæ causâ rogo, Deus meus,
ut, si fieri possit, transeat à me calix iste,
altera ex parte delicta hominum, quæ
mea esse voluisti, clamant & ipsa, & vox
eorum potentior est mea, ipsa efficiunt, ut
fieri non possit, quin ego calicem hunc
bibam. Longè à salute mea ut sis, id
est, nolis mihi vitam concedere, faciunt
voces ac verba delictorum meorum, quæ
ex omnium hominum humeris in meos
transtuli. Adeste nunc peccatores, & col-
loquium hoc Salvatoris cum Deo Patre
audite: Pater, inquit, si possibile est, tran-
seat à me calix iste. Ac si diceret: Pater, si
tanta peccati gravitas non est, ut id non
requirat, Dei ipsius satisfactione expiari,
sed potes minore aliqua victima esse con-
tentus, oro, & justum est, ut mihi vitam
serves, & alium hominibus Salvatorem
des. Quid respondit Pater? Missus est An-
gelus, qui hæc illi diceret. Te quidem non
latet, qui Sapientia Dei es, id quod dictu-
rus sum Dei ac Patris tui verbis; sed tamē,
ut ex hoc nostro colloquio intelligent ho-
mines, quæ sit peccati gravitas, nuncio
tibi

tibi Patris ac Dei nomine , Deum (etsi omnia possit) minimè posse Justitiæ suæ exactè & ex æquo satisfacere , nisi ei offendso Divina Persona satisfaciat . Quandoquidem igitur statutum est , peccatum lui debere morte (sic enim ab initio dictum est Adamo) non aliâ quam tuâ luendum est . Videor mihi videre Christum Dominum , his auditis se ad nos vertentem , & his utentem vocibus . Ecquid videtis tandem homines , quanta sit vel unius è sceleribus vestris gravitas : cum pluris id sit apud Deum , quam meæ preces , immò quam mea vita ? Nondum vos pudet , vestra improbitate necessitatem Deo ipsi attulisse moriendi ? nondum vestrarum culparum dolore tangimini , cum ego eas tantum recognitans tristis sim usque ad mortem ? His nos ad summam , & verecundiam & dolorem , adigi necesse est , & optare tristitiam illam usque ad mortem , quæ nostrâ causâ in Christi Domini anima fuit , in nostrum quoque pectus transire , cupere lethalem illam agoniam in nobis experiri , quâ conflictemur , & sciamus , quid quantumque sit , quod delinquimus ; orare deni-

Gen. 2.

v. 17.

134 DE PASSIONE DOMINI.

que Christum, ut, si possibile est, transeat
in nos calix ille contritionis ac doloris,
quem ipse babit. Tertia, quam in horto
carpimus, Christiana virtus est Resignatio:
sic vocatur virtus, quâ Deo ita in omni-
bus nostram submittimus voluntatem, ut
simus parati, id velle, quod velit, id recu-
sare, quod nolit. *Paratum cor meum De-*

Psa. 107 v. 2. *us, paratum cor meum:* in utrumque sci-
licet, ut, sive quid velis mihi concedere, si-
ve quid eripere, æquè sim futurus latus,
æquè pacatus, æquè tuus. Hæc quoque

virtus Christi propria est, qui ita in om-
nibus Patris nutum ac voluntatem secu-
tus est, ut vix duodennis diceret Matri, ac

*Luc. 2. Josepho, nescitis, quia in his, quæ Patris
49. mei sunt, oportet me esse? Felix volun-*

tas, quæ non apud se est, sed in ijs, quæ
sunt Dei; ibi enim voluntas est, ubi ejus
est amor: ubi autem melius aut amor no-
ster esse possit, aut voluntas, quâm apud
Deum: Eam igitur virtutem nunquam
melius, quâm in hac oratione Christus
docuit. Tum enim difficilius est Dei vo-
luntati & arbitrio se permettere, cùm de ijs
rebus agitur, quas magis amamus; mi-
nus

nūs certè Job sensit pecorum quām filiorum jacturam, & hanc minūs quām proprij corporis inflictam ægritudinem. Quid autem esset, quod Christus aut magis amaret, aut jure meliore, quām vitā suā? Nam & homines hanc præ omnibus ferè rebus æstimant, sapientiores magis, quām qui minūs intelligunt. Intelligebat profetò Christus, nihil in rebus omnibus creatis esse, quod pretio æquaret vitam Divinam, &, quia ejus caritas ordinata erat, & ita quāmque rem amabat, sicuti decebat, & juxta boni illius magnitudinem: necessariò plūs amabat suam vitam, magisque jacturam ejus sentiebat, quām omnes simul homines unquam rem ullam amarint, vel ullius rei amissionem doluerint, si omnes omnium conjungentur affectus. Hinc de eo Propheta dicit: *Dedit dilectam animam suam in manibus querentium eam*, ne putas Christum non sensisse jacturam tantæ rei. Alter eum loquentem cum Patre inducit, his verbis: *Erue à fratre a Deus animam meam, & de manu canis unicam meam.* Unicam vocat, non tantū, quòd alteram ipse

*Ier.12.
v.7.*

*Psal.21.
v.21*

136 DE PASSIONE DOMINI.

non haberet, sed, quod nulla ei similis,
aut comparanda usquam esset. Rem ergo
tantam, ac tam dilectam, tam unicam,
vide, quam liberè in manus Patris resig-
net. Ter oravit: Primò quidem, ut, si
possibile esset, calix ab eo transiret, sed ad-
didit, non quod ego volo, sed quod tu. Se-
cundò autem, ac tertio, sic oravit: Pater
mi, si non potest hic calix transire à me,
nisi bibam illum, fiat voluntas tua. Ita
semper eodem tendebat ejus petitio, ne
Ipsius, sed ut Dei voluntas fieret. Quantò
magis decet nos id dicere, quorum volun-
tas adeo sordida terrenis affectibus, adeo
boni melioris inscia est, ut semper illud
minus velimus, quod, cum Deus velit,
constet esse optimum. Quarta virtus
Christianæ, quam ex hoc horto decerpere
possimus, est Mortificatio. Docet illam
sudor Christi sanguineus, qui nos ad elici-
ciendas nobis aliquot etiam sanguinis gut-
tas flagris inflictis hortatur; docet tota
mentis & corporis in eo dolore & ago-
niā conflictatio. Sed, quia Mortificatio-
nem tota Christi Passio docet, minus ne-
cessere est, in ea hinc immorari.

Cap.

CAPUT IV.

*Moralium Virtutum fructus es-
se ex eodem horto legendos.*

Et venit ad Discipulos suos, & in- March.
v. 47
venit eos dormientes, & ait Petro: Sic non potuistis unâ horâ vigilare me-
cum? Vigilate, & orate, ut non intretis
in temptationem; Spiritus quidem prom-
ptus est, caro autem infirma, usque ad il-
lud: Converte gladium tuum in locum su-
um, &c. Licet Christianis maximè vir-
tutibus, quas diximus, studere debeamus,
Morales tamen omittendæ non sunt, quas
Christus Dominus docendo suas fecit.
Nam, quamvis vetus Propheta dixerit, Levi. 26
v. 10.
*Vetera Novis supervenientib⁹ fore projicien-
da, id minimè de contemptu accipien-
dum est, sed quod hæc longè illis antecel-
lant, & illa in se contineant; nam &*
Humilitas Prudens, Fortis, Temperans
& Justa est, & idem de alijs facile dixeris.
Alioqui Nova, & Vetera simul in portis
Ecclesiæ sunt, & Scriba Doctus in Regno Cant. 7.
v. 13.
caelorum profert de Thesauro suo nova &
vetera. Moralium igitur virtutum fru- Matt.
v. 52.

Etus in horto Gethsemani uberrimos colligemus. Et, quia proficientium hic ordo est, ut ab imperfectioribus ad perfectiora procedant, Temperantia prima erit, quæ in adolescentia requiritur. Fortitudo secunda, quæ maximè juventutem & virilem ætatem decet. Tertia Justitia, quæ confirmata & proiecta ætas ornatur. Quarta Prudentia, quæ senum propria est. Temperantiam docet Christus Dominus Apostolos, cùm eos reprehendit, quod tam breves vigilias ferre non potuissent. *Vigilate, inquit, & orate, ut non intratis in tentationem; Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma.* Ex quo Christi Domini præcepto sacrarum Vigiliarum in Ecclesia ortus est ritus. Somni quidem nomine hinc omnem voluptatem corporis possumus intelligere: quemadmodum enim somnō sternitur corpus, anima sopitur, ususq; rationis opprimitur, ita illecebriæ voluptatum eadem nobis damna inferunt, & tanto majora, quanto pejor est animæ mors æterna, quam brevis imago mortis corporeæ. Quare hortatur Apo-

Rom. 9. stolus nos de somno surgere, & sicut in
v. 3. die

die honeste ambulare, non in commessionibus & ebrietatibus, non incubilibus & impudicityjs. Medium autem ad Temperantiam obtinendam proposuit Orationem. Quippe cum nemo possit esse continens, nisi Deus det, & cum animus voluptatis cupidus non aliter melius possit à noxia voluptate avocari, quam si alia nobilior voluptas ei proponatur, & caro infirma tum robur acquirat, cum spiritus ratione roboratur, *Lætabimur*, inquit sponsa, & exultabimus in te, memores uberum tuorum super vinum, hoc est, cum primū tua ubera sugere in oratione cæperimus, tum nobis vinum deliciarum terrestrialium acescet ac displicebit, illitus voluptatis recordabimus semper, hujus immemores omnino erimus. Sed quia, cum necessitas poscit, indulgendum est aliquid corpori, ideo Dominus cum secundò venisset, inveniſſer̄que eos dormientes, erant, inquit Matthæus, oculi eorum gravati, & Marcus addit: & nesciebant, quid responderent Ei, miseratus eorum infirmitatem nihil dixit. Tertiò autem cum venisset, etiam dormire aliquantulum

eos

Sap. 8.
v. 21.Cant. I.
v. 4.

140 DE PASSIONE DOMINI.
eos jussit. *Dormite jam, inquit, & re-*
quiescite? ac postea. Surgite: eamus. Ec-
ce moderatur filiorum somnum. Beatus,
qui moderatorem habet ac temperatorem
actionum suarum Jesum. Beatus, qui eo
jubente quiescit, eo excitante consurgit,
ejus nutu cibum capit, ejus imperio jeju-
nat, & nullū ē corporis comodis aut sumit
aut respuit ejus injussu. Nunc Fortitudine,
eodem docente, discamus: *Eamus, in-*
quit, ecce appropinquavit, qui me tradet.
Brevis vox *Eamus*: sed nulla fortior ad
hanc diem unquam est audita. Fortitudo
enim in arduis sponte subeundis tanto
major est, quanto & majora instant peri-
cula, & certiora, &, qui ea subit, minus
præsidij ad ea evadenda habet, & plus
intelligit, quantum in ijs sit mali.
Hæc omnia in Christo Domino summa
erant. Nam quod majus unquam, non
dico periculum, sed exitium fuit, quam
illud, in quod se Christus tuū dedit: quod
certius? quis minus se evasurum spera-
vit? quis præsentiorem habuit futuri
mali notitiam? Obversabatur ei ante ocu-
los ignominiaꝝ illius horror, & facies tur-
pissima

pissima mortis infamis, cruciatuū asperitas & multitudo, hæc enim omnia sciebat, antequam fierent, tota denique scena Romanæ lævitiae, Judaicæ perfidiae, & quod horum omnium caput & causa erat, ultimus inferorum furor & rabies: hæc simul omnia illi se objiciebant, ad quæ vittanda, licet à Patre legiones Angelorum habere posset, sciebat tamen id jam constitutum esse, sibi per hæc eundum esse, & hæc omnia preferenda. Postremò offerebant se ejus animo, quæ longè ingratissimos illos cruciatus reddebat, pernicies Hebraicæ gentis, ex qua ipse nasci voluerat; hominum tam multorum ingratus animus, qui tantum beneficium parùm agnitiuri, minùs estimaturi essent, denique etiam multi abnegaturi, plurimi oppugnaturi. Ultimum horroris erat Judæ impia proditio, quâ plus cruciabatur Domini caritas, quam omnibus Judæorum furoribus. Adversus hæc omnia mala tam impavidus Salvator ex oratione consurgit, ut Apostolos dormientes minimè putet excitandos. Interea dum abesset aliquantum Judas cum cohorte, *Dormite iam,*
inquit,

inquit, & conquiescite, tanquam in rebus securis; deinde eos excitat, non ad sui præsidium, sed ad spectaculum, ut tantæ fortitudinis viso miraculo, & ipsi ad aliquid simile audendum pro ipso extarentur aliquando. Invenio Dominum in sua Passione diversis, & planè oppositis feris apud Prophetas comparatum.

Isa. 53. Nam apud Isaiam ovis vocatur, *Sicut ovis*
v. 7. *ad occisionē ductus est;* à Jacobo autem in
Gen. 49 Judæ benedictione *Leo* dicitur, *Requie-*
v. 9. *scens accubuisti ut Leo.* Qui potuit idem
 Leo ferox, & Ovis mansueta dici? Leo
 nimirum fuit, cum in adversam cohortem
 in se irruentiū hostiū se obviū dedit; sed
 ovis fuit, cum ijsdē hostib' se obtulit vin-
 ciendum, illudendum, trahendum, im-
 molandum. Ex his disces, quæ sit Chri-
 stiana fortitudo: nam ejus proprium est,
 non minùs audacter occurrere omnibus
 periculis, quam ea, si opus sit, ferre man-
 suetè, & humiliter. Sanè Fortitudo Leo-
 nis apparuit in eo, quod & tantò animo
 occurrit hostibus, & Proditorem tanta
 gravitate reprehendit. *Amice, ad quid*
venisti? Et ultiro interrogavit: *Quem*
queritis?

queritis : & cùm audisset se quæri, tali vultu, ac frontis maiestate respondit; Ego sum; ut abierint retrorsum, & ceciderint resupini in terram. Fortitudo autem Ovis, quæ Christianorum propria est, qui cum ipsa mansuetudine omnia adversa vincunt, eniuit in eo, cùm Petrum arma capessentem repressit, & ipsos milites arguit, quòd ad se, inermem & mori paratum, facibus armisque instructi venissent, & cùm deinde vinciri se passus est, & secutus quocunque duxerunt, talem se gessit, ut multò magis ovis immolanti resistat, quam ipse restiterit se occidentibus. Fecerunt illi, quæcunque voluerunt.

Agendæ sunt gratiæ vel cœco furori Iudæorum, qui properans plura ac longiora Christo Domino tormenta non intulit, vel astutæ eorum versutiæ, quæ populi tumultum, & tantæ innocentiaæ mox manifestandam timens apertissimam veritatem, rem ultra diem differendam non putavit. Nam quicquid eo tempore tartarea rabies in hanc mitissimam ovem audere voluisse, paratam Domini patientiam habebat, ut planè possimus dicere, omnia

*Marci.
9. v. 13.*

tor-

tomenta, omnésque cruciatus, quos homini homines inferre possint, & quos ex cogitare dæmones valeant, Christum Dominum suscepisse; ad omnia enim perferenda erat paratus. Justitiae vero nunquam majus exemplum editum est, quam tum in horto Gethsemani. Etenim primum ea Justitia, quæ inter Deum & Homines intercedit, illic ad perfectam aequalitatem adducta est, & ejus, quæ inter ipsos homines est, insigne documentum est editum. Dei justitia ob scelera hominum, quibus divina dignitas erat offensa, exigebat ab hominibus eam satisfactionem, quæ se, ac Numen violatum deceret: contrà humana conditio imbecilla ac labilis jure quodam suo poscebat, eam ab se satisfactionem exigi, quam exhibere posset: cur enim idem Conditor, qui se ita infirmum & inopem creâisset, hoc ab se requireret, quod sciret in suis viribus non esse? Litigium hoc, quodammodo ex utraque parte aequali, diremit Christi Domini caritas, qui suscepto patrociniô infirmitatis humanæ, quod Justitiae Divinæ debebatur, exsolvit, non solum integrè, sed cumulate, ut non modo

modò justa, sed copiosa sit apud eum redemptio. Et quia, ne hoc faceret, hominis, quem gerebat, innocentia obstabat, qui se tot cruciatibus objici meritò queri poterat, ejus quoque causam apud Patrem aliquando agendum suscepit, rogans, ut, si fieri posset, ne huic quidem parti injuria fieret, donec à Patre responsum, ipsius Humanitati sic expedire, & hoc vel maximè è re ipsius esse, quæ brevi morte omne gaudium & gloriam esset adeptura. Quo nuncio accepto læta Humanitas, proposito *Hebr. II. v. 2.* sibi gaudio sustinuit crucem confusione contempta. Ita tum Dominus implevit omnem Justitiam, & omnia litigia composuit, pacificans per Sanguinem suum, quæ in cælis, & quæ in terris erant. Justitia verò inter homines insigne præceptum dedit. Primum, cùm noluit esse plures gladios quām duos : *Ecce duo gladij hic*, dixerant Apostoli : respondit Dominus, *Satis est*. Nam præter gladios duos publicæ auctoritatis, Ecclesiasticæ & sæcularis, nullus in Ecclesia esse debet tertius gladius privatæ ultionis. Deinde, cùm Petrum, nimis properè & intempestivè

K

arma

arma arripiētēm, coērcuit , eīsi optimo affectu , eīsi optimā causā , tamen præter Dei voluntatēm, nullo jure adversus publicos ministros insurgentem. Quō dōcuit, temerē nos interdum , velut Christi Domini honorem ulturos , arma sumere, cūm id tamen Christus ipse non requirat à nobis. Illud denique ad omnes ab injuria deterrendos addidit , eum , qui adversus alterum ferrum stringeret, simili fato periturum , & vicem cuique reddendam, ac neminem impunē laturum , qui san-

Iſai. 33. guinem fratris fuderit. *Vae qui prædaris,*
v.1. inquit Propheta , nonne prædaberis? Num putas inultamabituram audaciam, quam tibi præsens rerum status facit? Noli id putare ; est , qui quærat , & judicet. Prudentiam verò, eāmque cœlestem , ac quæ de sursum est , cūm ex omnibus, quæ in hoc horto egit Dominus vel dixit, uberrimè discimus , tum maximè ex duobus : primùm ex consilijs , quibus suos instruxit ; deinde ex verbis, quibus est adversarios allocutus. Mirum alicui esse posset , Dominum , qui sapientia ipsa eset , à suis ultimò discedentem , tanta tempestate

pestate ingruente, non eis plura & recon-
ditiora consilia, & monita aperuisse, ut
solent viri longo usu rerum edocti, cum
filios aut amicos deserunt, nonnulla eis ca-
pita consiliorum ac principia vitæ diri-
genda indicare. At Salvator in toto illo
extremo sermone nihil aliud eis, quam
Fidem, Spem & Charitatem commenda-
vit. In hoc verò secretiore consilio, habito
cum tribus fidissimis discipulorum, nihil
eos docuit aliud, quam orare; in eo verbo
prudentiam omnem constituens: *Orate,*
ne intretis in temptationem. Noverint cum
omnes Christiani, tum maximè, qui vel
statu vel munere proximè Apostolos se-
quuntur, in eo sibi omnem ponendam esse
solertiam & calliditatem, ut, quicquid
periculi eorum rebus imminet, oratione
prævertant. *Quid ad arma properas Petre?*
Non hoc Magister consuluit: præstitisset
Vigilasse, & Orasse; illud satis erat;
illud Dominus abs te requirebat;
illud si fecisses, Dominum fortè in
atrio non negasses. Non decet te, istis con-
silijs rem Christi tueri velle; quibus Ethni-
ci setuentur: Vigila, & Ora, satis feceris.

K 2

Ego

Ego, si opus fuérit, legiones mittam Angelorum, quæ te & me tueantur. Summa igitur est prudentia Christianæ, Vigilare, & Orare. Quod verò Judæ & Cohorti Dominus locutus est, id videtur humana & noxiā prudentiam arguere. *Quem quæritis?* inquit. Quàm multi ex hominibus, qui nunc rebus humanis se immiscent, ac plurima agenda suscipiunt, si interrogarentur his vocibus: *Quem quæritis?* territi abirent retrorsum, & caderent. *Quem quæritis?* Proculdubio diligitis vanitatem, & quæritis mendacium: aut certè malum proximo vestro quæritis; jure ergo in vobis fit, quod Propheta ait: Convertantur retrorsum, qui volunt mihi mala. Sed audent colligere se, & dicere: Jesum Nazarenū quærimus. Nihil nobis aliud propositum est, quàm Christi honor, Ecclesiæ utilitas, Reipublicæ bonum. Scilicet, hæc vos quæritis, non aliter quàm Judæi Christum quærebat, ut, cùm reperissent, perderent ac necarent. Nam publica munera, magistratus, dignitatésque præcipuas ideo affectatis, ut in ijs ex vestra utilitate, non ex Christi exemplo

exemplo ac lege vivatis. Sic antea Herodes quoque Christum quæsiverat, quem occideret: Ergo jure nobis responderi potest: Jesum quæritis, sinite hos abire. Si Christum, si Ecclesiam, si Reipublicam commodum quæritis, nolite divitias sectari, nolite consanguineos & amicos tantum vestros evehere, ac locupletare, nolite eò libentiùs accurrere, ubi reditus majores sint, non ubi fructus uberior, Christum cenete, sinite hos abire. Discamus nos hanc veram esse prudentiam, Christum unum tenere, ac domum nostram ducere, non damnandum, sed vindicem salutis nostræ colendum, amandum, & observandum semper; at reliqua omnia finimus abire, quò velint.

CAPUT V.

Theologicarum Virtutum quoque Fructus ex eodem horto decerpi.

Qui autem tradidit eum, dedit illis signū dicens: quemcumque osculatus fuero, ipse est, tenete eum, & confestim accedens ad Jesum dixit: Ave Rabbi.

Matth.

v. 48.

K 3 & oscu.

150 DE PASSIONE DOMINI.

& osculatus est eum, dixitque Jesus; amice, ad quid venisti? Tunc accesserunt, & manus injecerunt in Jesum, & tenuerunt eum. Hanc sacræ narrationis partem, qua Jesus capit, virtutibus Theologicis congruenter aptabimus: quippe alijs virtutibus Dominus quæritur, his capit ac tenetur. Quis autem Omnipotentem facile tenere possit? non est satis unum adhibere funiculum, tripli-

*Eccle. 4.
v.12.* ci vinculo opus est; nam funiculum triplex difficile rumpitur. Fide igitur, Spe & Caritate Dominus tenetur. O illos felices, qui tam beatâ prædâ potiuntur! sed licet hæc tria requirantur, non capiatur tamen Dominus, nisi Caritate. *Quemcumque osculatus fuero, inquit, ipse est, tenete eum.* Contemplemur has virtutes in ipsis Judæorum sceleribus, & hæc gemina viperarum meditatione concisa in salutarem nobis vertamus adversus venena medicinam. Nam quemadmodum Crux, quæ Domino acerba & noxia fuit, nobis est salutaris atque utilis, ita hæc omnia, quæ in ipsum facta sunt, è JESU corpore ac præsentia virtutem acceperunt,

runt, quâ possint nobis meditantibus non una ratione prodesse. Primum igitur Fidei Dominus tenetur. Plura alia Fidei documenta hic hortus Gethsemani habet, sed maxima, quæ circa Petrum facta sunt. Etenim Tres Apostoli, qui Christum Dominum proprius secuti sunt, tres Virtutes Theologicas designant. Sicut in octo reliquis, qui remotius sunt relictæ, quatuor Moralium, totidem Christianarum virtutum, quas adnotavimus, possum⁹ imaginem agnoscere. Nam illæ, remotiores sunt; iolæ Theologicæ Deum attingunt. Petrus igitur Fidei, Jacobus Spei, Johannes Caritatis est symbolum. Petrum Dominus paulò antè monuerat. *Simon, Si-
mon, ecce Satan as expetivit vos, ut cri-
braret sicut triticum: ego autem oravi pro
te, ut non deficiat fides tua, & tu ali-
quando conversus confirma fratres tuos.* Hic possumus duo contemplari. Primum, Christum Dominum elegisse Petrum ejusque Successores, in quibus Fides non deficeret, & à quibus reliqui omnes fideles confirmarentur. Quod ideo factum est; quia futurum erat, ut Satanas cribra-

*Luc.12.
v.31.*

ret Ecclesiam, id est, auctor esset schismatum, quibus paleæ se à tritico segregarent; ille igitur semper inter grana Christi erit, ipsique conjunctus, qui se grano frumenti comparavit, qui cum Petro fuerit; qui verò ab eo discesserit, inter paleas erit sempiterno igne comburendus. Quo loco Dei consilium mirabimur, qui Fidei totius ædificium in hoc homine fundare voluerit, quem post se constituit secundarium Ecclesiæ fundamentum, quod fieri debere nulla ratio suadebat humana; nam neque Petrus inter Apostolos erat natu maximus, neque vocatione primus, neque sapientiâ consultissimus, neque genere nobilissimus, cùm eō prior ætate & vocatione esset Andreas, nobilior Johannes, ditior Matthæus, sapientior Bartholomæus, si fuit idem qui Nathanael. Sed ut discerem⁹, res fidei non æstimandas esse ratione, sed voluntate credendas, ejusmodi Magistrum omnibus præfecit, in quo eligendo quid secutus esset, nulla humana ratio appareret. Certè postquam eum se negaturum prædixit, addidit promissio nem Fidei in eo fundandæ, quæ nunquam esset

esset defectura: Ut sciremus, eum Salvatoris clementia & beneficio, non suo merito consecutum esse, ut, qua in re lapsus esset, hoc est in fidei confessione, in ea cæteris præficeretur: ut *ubi abundavit peccatum, superabundaret & gratia* (nihil interea præclaræ illi confessioni detrahimus, quâ prope Cæsaream Philippi primus Christi divinitatem promulgaverat, sed illud quoque gratiæ fuerat) Illud videatur maximè Domino placere potuisse in Petro, quòd adeò humilis fuerit, ut se indignum putaret, qui cum Domino in eadem navi esset. *Exi, ajebat, à me Domine, quia homo peccator sum.* Ex quo tempore statim ei Dominus non obscurum indicium dedit sublimis hujus electionis. Quem enim humillimum vidit, eum putavit fidei suæ docendæ fore aptissimum. Quemadmodum Phariseis dictum est: *Quomodo potestis credere, qui gloriam ab invicem accipitis?* ità Petrus, qui non se stabatur suam gloriam, Fidei præses & magister factus est. Alterum, quod intuebimur, hoc erit: Fidem nostram instar Petri humilem, sollicitam, Christi aman-

*Ioan. 5.
v. 44.*

K 5 tem

tem esse debere, quæ nunquam ab eo di-
 scedat, dicátque: *Domine, quò ibimus?*
 Ioan. 9.
 v. 68. *verba vita eternæ habes.* Deinde, siquid
 in nobis turbetur aut decidat, si tentatio-
 ne ingruente aliqua virtus aliquid patiatur,
 constantia, patientia, obedientia, pars-
 monia, Petrum debere confirmare fratres
 suos, hoc est, debere nos verti ad Fidei
 principia, & ex his restituere & reficere,
 quidquid temptationis impetu dejectum, ac
 deturbatum est. Etenim cùm cogitamus,
 quæ nos præmia maneant, quæ supplicia
 nobis Deus comminetur, quæ præcepta
 det, quibus & auxilijs juvet, & exemplis
 instruxerit, nihil est, quod non confirme-
 tur in nobis ac restituatur. Illud quoque
 considerandum est, quòd Apostolis dor-
 mientibus solum Petrum Dominus repre-
 hendit. *Simon dormis? Non potuisti uni-*
horā vigilare mecum? Nam revera quæ-
 cumque in nobis virtus dormiat, necesse
 est, simul cum ea dormiat fides; hæc igit
 tur priùs excitanda est, deinde per eam
 reliquæ. Postremo neque illud omitten-
 dum: Petrum à Domino reprehendi, quòd
 vim & arma tentaverit: in quo illud co-
 gitare

tare possumus, Fidei propriam esse obedientiam; non oportere aciem ingenij, quam gladij nomine significari putamus, liberè circumvibrare. Christum Legiones Angelorum tuentur ac defendunt; cave putes, sine tui ingenij gladio, sine ictibus & vulneribus veritatem non posse defendi. Non amat Christus temerarias ingenij vibrationes, vult acutiora quæque ingenia vaginâ modestiæ contineri. Hæc aliisque in Petro contemplabimur, quæ Fidem nostram instruant, qui cùm Simon, id est Audiens vel Obediens dicetur, & *filius Joannis*, id est Gratiae, vel, ut aliter idem nomen scribitur, *Jonæ*, id est, Columba esset, à Christo dictus est Petrus, id est, Petra. Nam fides ex auditu & obedientia gratiae ac Spiritus sancti operatione concipitur, firmitatem autem & perseverantiam accipit à Christo Domino, cui velut petræ adhæret. Nunc Spei fructum ex horto Gethsemani decerpamus: hunc etiam facile nobis hic sacer hortus dabit, nec diu vel anxiè quærendus erit. Etenim cùm Spei præcipuus actus sit Oratio; Spes enim est, quæ nobis De-

um

156 DE PASSIONE DOMINI.

um proponit, tanquam unum, à quo cuncta bona expectemus & expetamus; expectimus autem orando: ubi nam melius aut pleniū docemur orare, quām hīc? ubi necessitas orationis aut gravioribus verbis indicatur à Domino, aut exemplis clarioribus demonstratur? Adversus omnia mala, quæ nobis ingruere possunt, hoc unum præsidium nobis discedens ex hoc mundo Dominus reliquit: Orate, hoc est, in Deo spem vestram desigite, ejusque virtutis atque exercete, bona omnia ab eo petentes, qui bonorum largitor est omnium. Quòd autem in horto Dominus uno verbo dixit: Orate; hoc in sermone post carnem pluribus edocuerat. Nam & in eo atque in Patre spem omnem ponendam docuerat: *Non turbetur cor vestrum, neque formidet. Creditis in Deum, & in me credite: & eos ad vitæ æternæ expectationē erexerat: Vado parare vobis locū. & si abiiero, & paravero vobis locum, iterum venio, & accipiam vos ad meipsum: & dixerat, omnia eos à Patre, quæ ejus nomine peterent, accepturos. Siquid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis Petrus,*

Petri,

Petite; & accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum. Denique illud addiderat ad summam spei: *In mundo pressuram habebitis, sed confidite, ego vici mundum.* Hæc simul omnia uno verbo ijs in memoriam redegit, cùm in horto monuit, nihil aliud, nisi orandum esse, *Orate.* Sed quemadmodum Fidem in Petro contemplati sumus, ita in Jacobo spem contemplemur. Primum Jacobi nomen, quod à Calcaneo dicitur, voce Hebraica; nam hostis antiquus calcaneo insidiatur hominum, dum eis suadet, spem suam alibi quàm in Deo ponere; calcaneo enim totum corpus innititur, spe tota vita omnésque actiones sustinentur; calcaneo tamen corpus cadit, Spe vulneratâ concidunt actiones nostræ, nihilque erectum, nihil est firmum & constans. Jacob Latinè dicitur supplantator; spes enim divina spem omnem humanam supplantat, sicut Jacob fratrem Esau supplantavit. *Spes 2. Cor. 1 nostra igitur firma sit in Deo, ut canere possimus: Statuit super petram pedes meos.* *Psal. 39. Contemplemur & alterum nomen Jacobi, quod Joanni ejus fratri cum eo commune*

mune fuit, ut vocarentur Boanerges, id est, filij tonitrui. Quid hoc aliud significat, nisi Spem & Caritatem in fidelibus tonitrui voce concipi? dum Concionatorum externis admonitionibus & internâ Spiritûs Sancti vocatione ad spem omnem amorémque in Deo ponendum excitantur. Jacobus primus Apostolorum moritur, Joannes verò non moritur: sal-

Ioan.21. tem hic sermo exiit inter fratres, quia di-
v.23. scipulus ille non moritur. Nam spes in
1. Cor.13 brevi hac vita erit tantùm, *Caritas* verò
v.10. nunquam excidet. Denique post Christi mortem Herodes Jacobum occidit, Petrum apprehendit, sed ab Angelo ereptum necare non potuit. Post gratiæ & caritatis amissionem diabolus etiam spem sæpi in fidelibus interficit, suadens, ut in rebus humanis & perituris spem suam collent; quod ubi assecutus est, fidem quoque persequitur, occisurus, nisi prodigiō eripiatur ac servetur. Hæc alia que cùm in Jacobo inspexerimus, & Spem nostram unà cum eo in horto jacentem, ac sopitam erexerimus, atque excitativerimus, ad Joannem transgrediemur, qui

qui Caritatem significat. Nam & cognoscere vocatus est *Discipulus ille, quem Ioan. 21,*
diligebat Jesus, & super pectus Domini v.7.
 recubuit, in quo caritas regnat & quieticit. Hic ille discipulus est, qui unus restituit nobis supremum Christi Domini testamentum, quô discipulos suos caritatis suæ reliquit hæredes. *Hoc est præceptum meum, ut diligatis invicem, sicut dilexi* *Ioan. 15.*
vos: in hoc ergo Caritatem intuebimur, v.12.
 & omnia, quæ de eo in sacris litteris narrantur, facilè de Caritate intelligemus.
 Hic dicitur fuisse Sponsus in Cana Galilææ, sed nuptias reliquisse, & secutus esse Dominum. Nam noster amor, qui prius terrenæ voluptati nupserat, eam repudiata se Christo addicit. Hic dixit Ostiariæ, & *Ioan. 2.*
introduced Petrum; quia dilectio fidem v.1.
 præcedit, tum voluntas pia affectione præoccupata, ijs, quæ dicuntur, præstat assensum. Hic Matrem Domini accepit *Ioan. 19.*
 in sua, & ab ea pro filio est habitus; quia *v.27.*
 Caritate sic anima perficitur, ut in Christum transformetur. *Vivo, ajebat ille, Gal. 2.*
jam non ego, vivit vero in me Christus:
 & cùm B. Virgo sit Mater pulchræ *v.28.*
 dilectio.

160 DE PASSIONE DOMINI.

dilectionis, non poterat non Mater esse Joannis. Hic denique est, qui ad monumentum præcurrit citius Petro, sed introivit post Petrum, quia in mysterijs Christi Domini indagandis, caritas est ardentior, fides diligentior; & illa hanc prævenit sollicita inquisitione, hæc illam accurata inspectione. Ubi simul hæc omnia contulerimus, & ad nos revocare studierimus, plurima occurrent, quibus nostra Fides, Spes, Caritas instruatur. Præcipue autem cum Christum Dominum viderimus osculo prodi, quis non ingemiscet, in hominibus tam sæpè id fieri, ut Caritatis obtentu Christus prodatur in fratre? Nos verò sanctæ caritatis osculo Domino ac Deo nostro adhærere cupiemus, eumque hisce tribus virtutibus ita cordi nostro alligare, ut nulla unquam vis eum nobis possit eripere.

C A

CAPUT VI.

*Profitendum nobis esse palam,
nos Christianam Perfectionem
sestari.*

Et adduxerunt eum ad Annam pri-
mum, &c. Pontifex ergo interroga-
vit Jesum de discipulis suis, & de doctri-
na ejus. Respondit ei Jesus: Ego palam lo-
catus sum mundo, ego semper docui in Syna-
goga, & in templo, quo omnes Judaei con-
veniunt, & in occulto locutus sum ni-
hil, &c. Hæc ex Joanne est Christi Do-
mini comprehensi cum suis adversarijs
prima congressio: nos igitur vitam no-
stram instituere inde discamus. Nam po-
stequam intra Horti septa, hoc est, intra
secretioris tirocinij claustra nos aliquam-
diu continuerimus, & omnium virtutum
fructus decerpserimus; posteaquam eò us-
que profecerimus, ut Christum apud nos
vincimus, hoc est, constantibus firmisque
animi propositis constrictum habeamus,
excendum nobis est primò ad Annam,
deinde ad Caipham, Herodem, Pilatum.

Ioan. 18.
v. 13
& 19.

L

Annas

Annas interpretatur Gratia: primùm enim ad opera gratiæ id est Religionis, publicè exercenda, progrediendum est: deinde etiam ad tria illa pergendum tribunalia, Pontificum, Regum, Præsidum, hoc est, omnia, quæ nostri sunt munera, negotia suscipienda, & strenuè ex Christi exemplo & institutione tractanda. Primum igitur ad Annam eundum est, id est, privatæ religionis officia explenda, quæ precibus fundendis, supplicationibus, sacrificijs, aliisque divinis obsequijs ritè peraguntur; deinde ad Caipham, hoc est, ad publica ejusdem Religionis munera, siquæ nobis incumbunt. Prodeuntium igitur à tirocinio triplex ferè classis est. Primi vix pedem inde efferunt, cùm statim omnis illius disciplinæ, quam privatim addidicerant, obliviscuntur, & susceptum vitæ propositum deserunt. Secundi diutiùs quidem, & aliquando constantiùs perseverant, sed, quia ne ipsi quidem seriò cum Deo agunt, quò se riùs eò graviùs tandem ruunt, & ab instituta vitæ sanctioris ratione deficiunt. Tertij ita, ut oportet, rem aggrediuntur,

Luca.8.

v.15.

ac divina ope firmi, constantesque in semel constitutis persistunt. Primi igitur Apostolis fugientibus comparantur: tunc Discipuli omnes relicto eō fugerunt: ne unō quidem temporis momentō cum Jesu capto inter medios satellites permanere potuerunt. Tunc, ipso momento, ne unum quidem cum eo passum facere ausi sunt. *Hi sunt, qui ad tempus credunt,* id est, cūm intra domesticos parietes exercentur, sed in tempore temptationis recedunt, cūm ex umbra ad solem & pulvrem prodeundum est. Est autem aliquis paulo confidentior, qui audet etiam non-nihil progredi, sed & hic paulo post turpis, quām cæteri fugit: *adolescens quidam sequebatur eum amictus syndone super nudo, & tenuerunt eum, at ille relicta syndone nudus profugit ab eis.* Quæ causa tam turpis fugæ fuit? nisi quod nondum plenè Christum induerat. Externalm tantum vestem religionis assumperat, interno habitu carebat. Erat syndon mortuale involucrum, in quo Christus Dominus depositus est: adhuc igitur non deseruerat opera mortuorum, quo-

rum vestes, hoc est, pravos habitus affe-
Mat. 8. Et usque retinebat; necdum jusserat mor-
v. 22. tuos sepelire mortuos suos, quod ad Chri-
stum sequendum necessarium est, hoc est,
mundanos mundana, externos externa
curare; adhuc illis erat negotijs implica-
tus, quæ jam dudum in sepulchrum cum
vetere vita oportuerat condidisse. Erat ea-
dem syndon convivale indumentum: ad-
huc igitur voluptatum in eo & comessa-
tionum reliquæ pristinarum hærebant;
adhuc deliciarum illecebris aliqua ex par-
te involvebatur. Christus in vinculis du-
citur; tu vis eum sequi molliter lin-
teatus? Non itur convivali veste post Chri-
stum. *Et tenuerunt eum*, inquit; sta-
tim enim tenetur, statim in aliquo nota-
tur, carpitur, prehenditur, qui hujusmo-
di est. Quid reliquum est? nisi ut reliqua
syndone, & specie, quam assumpserat,
religionis abjectâ fugiat, & quidem nu-
dus: dedecore tanto majore, quanto est
fuga hæc inverecundior. Nos igitur, ne
quid nobis tale contingat, non festine-
mus è tirocinijs egredi; sed, quâ opus est
morâ & diligentia, nos metipsoſ sic interi-
us

us exteriūsque componamus, ut possimus
sicut in die honeste ambulare. Verum
alterum superest gravius periculum, ne
Christum aliquandiu secuti, cum tan-
dem graviore casu deseramus. Turpis A-
postolorum fuga fuit; sed occulta ferè ac
subita. Turpior hujus discipuli, qui jam
in comitatu Christi esse cœperat, & inter-
faces & laternas militibus innotuerat, sed
hæc quoque repentina quodam timoris
motu accidit. Turpissima igitur Petri fu-
it, qui & in apertissima luce atrij Pontifi-
cij, & ad ignem, & jam non solum vultu
sed voce notus, non tantum pede fugit,
sed ore, voce, perjurio. Quid hoc est?
Quæ causa tam fædi casus? Contemple-
mur, & nostra pericula cavere discamus
alienis. Malos comites itineris Christum
secuturus assumpserat, Confidentiam, &
Simulationem: Confidentiæ fuerat, quod
se omnium fortissimum fore in hoc certa-
mene pollicitus, id etiam factis præstare
satagebat; nam & solus vim paraverat ad
Christum defendendum, & solus secutus
fuerat usque intro ad atrium Pontificis,
ut videret finem, id est, certus usque ad

Rom. I, 13.
v. 13.

L 3 exitum

exitum rei nunquam inde discedere : Simulationis, quod & sequebatur à longè, tanquam aliud agens, & non intus cum Christo causam ejus innocentiae ac salutis publicè agebat, sed foris cum ejus adversarijs garriebat, & ad illud incendium Iudaicæ invidiæ calefaciebat se, ac fovebat, quod, si saperet, ardere cum Paulo maluis.

2. Cor. set, qui dicebat: *quis scandalizatur,* & *II.v.19.* *ego non uror?* Malos comites habet, qui

inter hos graditur ; qui & Confidentialiâ Deum offendit, & simulatione proximum. Ergo his opposita, si sapis, si Christum se qui vis, strenue & constanter assume, Hu-

Prov. 3. militatem, & Veritatem. *Cum simplici-*

v. 32. *bus sermocinatio ejus.* Si saperet Petrus, postquam audivit à Christo, quod ei instabat periculum, non perseveraret de se polliceri, sed ad ejus genua supplicem se abjiceret, rogaréisque, ut se à tanto discrimine eriperet. Cùmque postea iterum videret, suam à Domino confidentiam esse reprehensam, quod ei opem ferre voluisse, cuius ad nutum plusquam decem legiones Angelorum essent paratae, cur non sapuit? cur non rogavit, ut, quando ipse cœlestis militia præsidio uti nollet, sibi in-

de

de aliquam opem deduceret? Id ergo nos,
docti ejus calamitate, faciamus, & viam
hanc ingressuri humilitatem & omnium
nostrarum virium desperationem sociam
assumamus, quæ eadem sit in Deum sum-
ma fiducia, & perennis oratio. Bonum
Dominum, cui nos comites adjungimus,
oremus, ut nobis Angelum suum ad custo-
am adjungat, &, quod plus est, nunquam
ipse oculos à nobis avertat. Simulationem
verò velut omnino à Sectatoribus Christi
alienam abjiciamus: Christus Veritas est,
quod consortium lucis ac tenebrarum,
quæ mendacij cum veritate communio
est? Si sequeris Christum, sequere: cur
à longe? neque Christo places, quem pro-
fiteri Magistrū ac Ducem erubescis; ne-
que Judæis, ad quorum cætum & satelliti-
um non accedis. Deinde, quam frigida
simulation est, velle se ex viro religioso au-
licum facere, qui primō verbō deprehen-
daris aliter institutus, aliud professus, &
vel à mulierculis deridearis, quod eum
Magistrum dīssimiles, quem te sequi cùm
alia, tum lingua ipsa manifestent. Planè
frigidam simulationem: vnde & qui ita

L 4 fingeret,

fingeret, ad ignem oportebat accedere. Dormitantium in vita spirituali hic error est, quos, nisi gallus admoneat, hoc est, vigil Superior, nisi Christus respiciat, nunquam hujusmodi inepta commercia & ludibria deserunt, atque ad lacrimas se recipiunt. Ergo ex Christo Domino, quæ sit nobis vitæ ratio ineunda, discamus: qui interrogatus, quid profiteretur: *Ego, inquit, semper docui in Synagoga, & in Templo, ubi omnes Judæi conveniunt, & in occulto locutus sum nihil,* Publica omnibusque manifesta res est doctrina Christianæ Perfectionis. Quid manifestius quam Christi Domini sermo in monte habitus, ex Isaiæ vaticinio: *Supra montem excelsum ascende tu, qui evangelizas Sion, exalta in fortitudine vocem tuam, qui evangelizas Hierusalem.* Non eget fraude, non eget dissimulatione, non eget fallacijs Christiana sapientia; in aper-to est, quid agere perfectum Christi Domini sectatorem deceat. Quod si adhuc te latet, Anna, si nunquam ad Christum audiendum neque in Templo, neque in Synagoga, cùm in utraque tibi principa-tum

*Isai. 40.
v.9.*

tum vendices, accessisti, interroga eos, qui ipsum audierunt: infinitus est numerus Sanctorum ac Sectatorum Christi, interroga, quemcunque ex ijs obvium habueris: quid Paulus, quid Ignatius, quid Basilius, quid Gregorius, quid Franciscus ex eo didicerint. Quid igitur nos moramur exuere personam, & palam profiteri eam doctrinam, quæ tam publica, tam probata est? Magni refert, imò totius fere vitæ spiritualis hæc summa est & cardo, ut omnes intelligent, quicquid accidat, eâ viâ nos progressuros, quâ Christus, quâ Sancti sunt progressi. Nam & ipsi, ubi nos ita decrevisse agnoverint, desinent nos ad vitæ humanæ ludibria evocare, imò à nobis cavebunt, tanquam ab ijs, qui severioris vitæ institutô, dum nostros mores ad Christi sanctiora præcepta formamus, arguimus & damnamus alienos: & nos pudor ipse in posterum continebit, ut nihil ea professione indignum ostendamus, nobisque interdictum putemus omnibus, quæ mundus sequitur, & contra ea omnia à nobis exigenda, quæ Sancti præstiterunt. Sed quām malè agitur, quòd,

L 5

qui

qui ita decreverunt, qui ita & agunt &
loquuntur, ex improviso saepe non levibus
alapis ceduntur, & causa haec affertur:
Sic respondes Pontifici? Quid est vitij, mi-
les, quod ista voce reprehendis: *Sic?* Quid
est: *Sic?* Num iracundè, num petulantè,
num calumniosè, num mendaciter, num
imprudenter? Nihil horum. Quid ergo?
Cum nihil reprehendi potest, tum sat's et
calumniari volenti, dicere: siccine agis?
siccine loqueris? Nam cum ea, quæ ex
virtute & Christiana perfectione aguntur,
ejusmodi sint, ut nequeant ipsa reprehendi,
modus carpitur, modus vitio datur.
Non culpo, inquit, quod vitam religio-
sam suscepit: sed siccine: Quod jejunet,
laudo: sed siccine: Nihil novi est, quod o-
ret: sed siccine: Præterea, quite cedunt,
plerique omnes Religionis, decori, le-
gum, publicæ sanctimonix rationem pre-
tendunt, sicut hic miles. Verum, si rem
diligenter excusseris, non Pontificis cau-
sam ille agebat, sed suæ ac suorum com-
militonum iracundiæ serviebat, &, quia
Petrum, qui eorum unum vulneraverat,
ulcisci non poterant, in Magistrum, quod
illud

illud invitō factum erat, indignationem
vertebant. Ergo si ejusmodi vitam veli-
mus publicē profiteri, sāpe alienissimis
causis & culpis nobis durissimē vapulan-
dum est. Age sanè, cum Christo vapule-
mus.

CAPUT VII.

*Prudentiam Mundi huius, &
vitæ spirituali, & sibi ipsi pernicio-
sam, esse vitandam.*

Et misit eum Anna ligatum ad Cai-
pham: & priùs. Erat autem Caiphas,
qui consilium dederat Iudeis; quia expe-
dit unum hominem mori pro populo. Ubi
semel professi fuerimus, nos Christianæ
perfectionis sequi velle doctrinam, statim
nobis cum prudentia mundi hujus, quæ
adversaria est Deo, congraudiendum erit.
Jesus ad Caipham ducitur. Quid aliud Je-
sus est, quam Dei Sapientia? Quid aliud
Caiphas, quam Mundana prudentia? Pri-
mū igitur quam vocemus Mundi hujus
Sapientiam atque prudentiam, deinde
quò pactō cum ea nobis agendum sit, ex-
plicemus.

Ioan. 18.
v. 24. &
14.

plicemus. Humanæ Sapientiæ ac pru-
dentia mundi hujus à vera ac divinâ illa
distinctio est, quod Divina pro fine con-
stituit Deum, ad eumque omnia dirigit ac
disponit: humana humanum aliquod
commode dignitatis aut potentiarum, ad
quod omnia & Deum ipsum nititur ordi-
nare. Exemplum non est longè peten-
dum: Caiphas humanæ prudentiæ simu-
lacrum est, Christus divinæ. Nam Chri-
stus Dominus, cum sibi pro fine propo-
suisset Patris voluntatem perficiendam, &
gloriam propagandam, ad eum finem
omnia direxit, in primis seipsum. Cai-
phas autem contra, cum suam dignita-
tem, & socii sui Annæ, & amicorum,
existimationemque sapientiæ, & opes, &
commoda denique omnia sua pro fine
proposita haberet, eò collimans omnia
illuc destinabat ac dirigebat. Cum igitur
Christi Domini Sapientiæ opinio, & se-
veritas doctrinæ non minimum ejus di-
gnitatem atque existimationem lude-
rent, statuit eum de medio tollere; ad eum
finem nec mendacijs, nec perjurijs, nec
calumnijs, nec sacrilegijs ullis pepercit;

& po-

& populum, & Principes, & Pilatum, &
Herodem eò pertrahere conatus est, &
Deum ipsum, si potuisset. Ex eo diverso
fine diversus etiam agendi modus est u-
triusque prudentiæ : nam divina, quæ
Deum pro fine habet, quem finem natu-
raliter omnia creata spectant, non cogi-
tur vim rebus inferre, non eget dolis,
non fraudibus, non violentiâ, non deni-
que ulla legum transgressione, aut ordinis
perturbatione, sed velut secundo flumine
se à divina providentia per causas secun-
das, quas ipsa moderatur ac dirigit, ferri
sinit ; velut si quis mare petiturus in cym-
ba fluvio impositâ conquiesceret, certus,
sine ullo suo labore se eò peventurum.
At contrà humana prudentia, quæ rerum
ordinem vult invertere, & ad se suáque
commoda totum mundum, si fieri posset,
ac Deum ipsum dirigere, infinitis machi-
nis & architectationibus opus habet ;
non secus ac si quis turrim in aère pendu-
lam ædificare vellet, aut fluvium è mari
in altissimum montem derivare. Hinc sit,
ut, qui priorem illam prudentiam sectan-
tur, illi totâ vitâ securi ac lati vivant,

sine

sine ulla graviore sollicitudine, & ne inopinatos quidem casus pertimescant, quippe qui sciant, omnia à Deo ad salutem electorum, ex quibus se esse unusquisque confidit, ordinari. Qui verò alteram illam sequuntur, quos sacræ litteræ allegoricè

Barnab. vocant *Filios Agar*, qui exquirunt prudenteriam, quæ de terra est, in servitutem geniti, pavidam, fugacem, suspiciosam, sollicitam, inquietam vitam agunt. Nam ad eam machinationem perficiendam, quam suscepérunt, diversis opus habent sollicitudinibus, & suspicionibus, & divisionibus, quæ illos quiescere nunquam patiuntur. Quid est Caipha, quod noctem ducis insomnem? Quid est Scribæ, Pharisæi, Seniores, quod intempesta nocte concilium cogitis? Nihil pacatum meditabantur, qui nocturnam etiam quietem suis conſpirationibus perturbabant. Duo autem propria sunt hujus noxiæ prudentiæ, præſtruere ſemper consilijs suis publicam utilitatem, & ſemper eâ contemptâ ſectari & affectare privatam. Ecce hic tibi Caiphas, quid aliud obtendebat, quām publicam utilitatem? *Expedit ut*

nus

nus moriatur homo pro populo, & non tota gens pereat. Quid in speciem salutarius? quid magis necessarium? Sed si rem bene perspexeris, videbis, non publicæ illum, sed suæ utilitati studere. Nam quid genti Judæorum publicè utilius, quid salutarius esse poterat Christi adventu? Quid ipsi aliud præstolabantur? quid aliud votis omnibus inhiabant? Dominum autem esse Christum, aut sciebat Caiphas, aut, si vellet, facillimè scire potuisset. *Quid facimus, inquit, quia hic homo multa signa facit? Si dimittimus eum sic, omnes credent in eum.* Vidésne quām certum ipsis fuerit, Jesum esse Christum? Quis enim tot signa faceret, quis totum mundum ad se traheret, nisi is, de quo id ipsum futurum prophetæ erant vaticinati? An verò ipsis ignota erant prophetarum vaticinia? Nonne qui interroganti Herodi, ubi Christus esset nasciturus, tam expeditè responderunt, *In Bethlehem Iudeæ,* ijdem, si ab Matth. ijs petitum esset, quæ signa Christus esset 2.v.s. editurus, statim ea ex Iaia enumerassent, cùm eum locum Dominus ipse sit publicè interpretatus? Sciebant igitur, eum esse Christum,

Christum, aut certè id se scituros sciebant, si vellent scrutari scripturas, & quæ fiebant, cum rerum futurarum vaticinijs comparare. Ergo ideo Caiphas Domum de medio tollere vult, quia Christ⁹ est, quo adveniente, sciebat, legem & pontificatum veterem desiturn. Ne ergo ipse empto Pontificatu dejiciatur, Christum
Dani. 9. v. 26. extinguere vult, & quia manifesta Danielis erat prædictio, eum populum, qui Christum esset occisurus, fore à Deo reiciendum, & Urbem funditus diruendam, id ipsū nihili pendit Caiphas, modò ipse præsenti honorē gaudeat, & non cogatur Christi Discipul⁹ fieri. Et quia Christū Deus mittebat, ejusque virtute signa edebantur, & Christus ipse Dei Filius erat Patri per omnia æqualis, ac Deus, ne hoc quidem Caiphas vel pili, ut dicitur, æstimatbat, dummodo suam dignitatem, suum commodum posset tueri; non laborabat, quām grandi sacrilegio se obstringeret, vel quām esset ejus facti Deo Judicationem redditurus? Quippe qui hoc unum ageret, ut se suāque commoda quereret ac tueretur; ob quæ leges, popu-

lum,

lum, urbem, templum, Christum, Deum
 pessum ire, nihil mali existimabat. Exem-
 plum à sartore non ineptum peti potest :
 cum is ante se pretiosum sericum habet,
 phrygio opere in varias hominum, ani-
 mantium, plantarumque imagines seu
 contextum, seu depictum, si ex eo vesti,
 aptanda est, ductis lineis audacter incidit,
 nec laborat, quam commodè ad figurass
 quæ illic depictæ aut intextæ visuntur,
 modò aptè ad corpus illius, cui vestis pa-
 ratur. Quod si interdum sollicitus sit, ut eas
 quoque figuras aptet, ut pulchrè ac deco-
 rere in ipsa veste appareant, non tamen, ad
 figuram integrum servandam, absurdam
 & inconcinnam vestem faciet : ita hi pro-
 sus faciunt Caiphæ discipuli, humanæ
 prudentiæ sectatores; cupiunt quidem, si
 fieri possit, omnia jura servare, & religio-
 nem integrum colere, sed, si minus id pos-
 sit, incidunt quacumque opus est, & sacra,
 prophana, humana, divina & quæ habent,
 modò vestis, quam instituunt, humeris
 aptè insideat. Sed non ita facile his res
 succedit, ut sartori ; nam illius quidem
 forfices acutiores sunt, & potentiores

M

quam

quàm fila textoris, us ideo facile illa pos-
sit incidere; sed Caiphas Dei fila, Dei tex-

Isaiæ 46. tum ac designationem non incídet: om-

v. 10.

ne enim consilium Dei stabit, & omnis e-

jus voluntas fiet. Adducitur ei Jesus lig-

Deut. 32 tus: quid ager? *Concilium coactum est, in*

v. 68.

quo inimici ipsi sunt judices; testes sub-

ornati & instructi adsunt, responsa ad

omnia, quæ dici possunt, præmeditata in

promptu sunt. Quid, inquā, ager? Quid tu

ages, ubi te in eas angustias conjici videris?

ubi te humana prudentia circumvenerit,

& specie æquitatis, utilitatis publicæ, Dei

gloriæ in tuam perniciem apertè grassabi-

tur? Cum vulpe vulpem, cum lupo lu-

pum ages? Minimè verò, imò ubique ages

ovem & columbam, ubique te similem

Christo Domino conaberis exhibere. Quid

fiet? Diripiār, dilaniabor, columba inter

Psa. 67.

accipitres. Imò inter medios clerós, id est

v. 14.

2. Tim. 1

v. 12.

sortes in tuum caput conjectas, erunc

pennæ columbæ deargentatæ, & posterio-

ra dorsi ejus in pallore auri. Quid times?

Dic, scio cui credidi. Scio quem sequor.

Isai. 8.

v. 10.

Inite consilium, & dissipabitur. Aut quod

vos cogitatis ac fremitus, Dei consilium

est,

est, & meum quoque est; aut non est, & in irritum cadet. Ea igitur distinctione freti, sinemus mundi hujus filios suis artibus & consilijs omnia temperare, ac miscere; nos, etsi vincitis manibus, at mente libera semper ante eos stabimus, nihil solliciti, nequa eorum vel fraude circumveniamur, vel violentia opprimamur. *Meum est consilium, dicit Dominus, mea est prudentia, mea est fortitudo.*

*Prov. 8.
v.14.*

CAPUT VIII.

*Fortiter, Cautè, & Humiliter
in omnibus negotijs esse agendum.*

Principes autem Sacerdotum & omne Matth. concilium quarebant falsum testimoniū aduersus Jesum, ut eum morti tradarent, &c. Apud Annam Dominus professus est, publicè se docuisse, & in templo ac Synagoga vita instituendæ præcepta edidisse. Apud Caipham, Herodem & Pilatum eam doctrinam, quam verbo ediderat, exemplis luculentissimis illustravit. Quicumque igitur è spiritualis vita tirocinijs progressi, quæ ipsorum sunt

M 2 munc-

180 DE PASSIONE DOMINI.
muneris, agere cœperunt, huc oculos ver-
tant, & quæ à Domino præbentur, exem-
pla considerent, nihil erit quod præterea
requirant; proficient ea contemplatione
ad omnem prudentiam, omnemque pri-
vatæ ac publicæ administrationis periti-
am. Nos autem, uti instituimus, non velut
omnia tradentes, sed tanquam digitum
ad fontes intendentes, quæ præcipua sunt,
indicemus. Tria erunt, quæ in omni re-
gerenda sollicitus Christi Domini sibi
præscribit imitator, ut Fortiter, Cautè,
Humiliter omnia gerat. Contemplare i-
gitur, quām perfectè hæc tria tum apud om-
nes tres præstet Dominus, tum maximè
quām fortiter apud Caipham, cautè apud
Herodem, humiliter apud Pilatum agat.
Nam cùm in medium concilium mali-
gnantium venisset, & canes multi eum
circumdedissent, nihilque aliud quare-
rent, quām falsum testimonium, quod in-
ter tot calumniatores deesse non poterat,
vide quām imperterritus, quām immotus
persestiterit, ut, postquam plurimis accusan-
tibus nec vox quidem ulla ab eo elici pos-
set, exsurgens Princeps Sacerdotum cum
indigna-

indignatione dixerit: *Nihil respondes ad ea, quæ isti adversum te testificantur?* Jesus autem tacebat. Nihil enim adversus calumnias fortius silentio; quippe ipsa se veritas efficacius tacendo prodit, quam cum verba verbis opponuntur, & cogitur velut ex æquo veritas cum mendacio decertare. Postquam autem mutato statu quæstionis, non de repellendis calumnijs actum est, sed de veritate promenda, tum verò pari fortitudine, quam siluerat, locutus est. *Adjuro te, inquit, per Deum vivum, ut dicas nobis, si tu es Christus Filius Dei.* Dicit illi Jesus: *Tu dixisti. Verumtamen dico tibi, amodo videbitis filium hominis sedentem à dextris virtutis Dei, & venientem in nubibus cæli.* Tunc Princeps Sacerdotum scidit vestimenta sua, dicens: *Blasphemavit. Quam diversa ratio agendi: priùs nihil dicere voluit, & ne nutu quidem à se crimina illata rejicere; at nunc plus dicit, quam ab eo petebatur.* Priùs se adeo infra homines demittebat, ut se pro reo ac magnis criminibus obnoxio haberri non renueret, nunc ita se supra homines extollit, ut ve-

lit non modò Dei Filius agnoscí, sed eti-
am rerum omnium Moderator ac Judex
æstimari. Nimirum aliter agendum no-
bis est in nostra , aliter in Dei causa: in
nostra enim licet nobis silere, licet negli-
gere, & plerumque eò innocentiores ha-
bemur, quò sumus in tuenda nostra inno-
centia segniores: at in Dei causa magnos
spiritus concipere oportet, magnâ confi-
dentiâ uti. Cùm tua res agitur , tua fama,
tua dignitas , tum veniat tibi in mentem
Domini silentium, qui *sicut ovis ad occi-*
sionem ductus non aperuit os suum: At
cùm Dei causa, Dei gloria agitur , aliati-
bi suscipienda persona est , aliud specimen
fortitudinis edendum. Illic summa forti-
tudo erat, se ovem pacatam ac mitem ge-
rere; híc leonis abs te fortitudo ac vis
requiritur. Exere vocem , animum, ro-
bur: memento hujus Christi constantiz;
qui, cùm in medio impiorum concilio es-
set , nihilque certius haberet, quām pro
blasphemia accipiendum, quicquid de sua
Divinitate dixisset , minimè dubitavit se
Dei Filium profiteri. *Ego sum*: sic enim
Marcus scribit: & præterea, quæ ipsi mi-
nimè

Isai.53.
v.7.

nimè petebant, de secundo suo adventu
adjecit. O nostram sæpe improbitatem,
semper ignaviam, qui in congressibus tam
rarò, tam difficilè adducimur, ut de Deo
rebúsque divinis loquamur, ut salutaria
monita hominibus ingeramus. Nimirum
nunc mihi, nunc alteri non libet hæc au-
dire, nunc pudet, nunc piget, sæpe irri-
sio, sæpe timetur offendio. At quantò gra-
viora erant, quæ Christus sciebat sibi even-
tura, si diceret, quæ dixit, nihil tamen veri-
tus est, non modò se Dei Filium profiteri,
sed minari, se eorum judicem fore, & vi-
suros ipsos eum venientem in nubibus cœ-
li, ad pœnas reposcendas eorum, quæ
tunc fiebant. Hoc est ex Dei dignitate a-
gere, Dei Ministrum, Dei esse præconem.
Quid enim tibi, si disertè, si fortiter, si A-
postolicè loquaris, eveniet, quo non mul-
tò graviora Christo evenerint? Uno enim
ore ab omnibus conclamatum est: *Reus
est mortis.* Tu ergo, ubi, quæ Dei sunt, au-
dacter dixeris, quid pejus, aut gravius me-
tuis, quam ut mortis reus efficiare? Sed
fortè ludibria, non mortem times: nemo
majora Christo pertulit, nemo plura.

M 4 Tunc

184 DE PASSIONE DOMINI

Tunc expuerunt in faciem ejus, & colaphis eum ceciderunt, alij autem palmas in faciem ejus dederunt, dicentes: Prophe-tiza nobis, Christe, quis es, qui te percus-sit: Omne genus illusionum Dominus, & injuriarum tulit. Hinc discim⁹, tres esse in agendo Fortitudinis gradus: Primus est, silere & pati; quo salubriter uti-mur, cum nostra res agitur. Secundus est, contemptis periculis agere, quæ agenda sunt, ac dicere, quæ dicenda. Tertius est, ubi ea, quæ agenda sunt, egeris, & quæ di-cenda sunt, dixeris, multa & gravia ab iratis & offensis hominibus pati. Hujus-modi autem fortitudinis exempla nobis tota Christi Domini Passio dabit. Disca-mus nunc eodem Magistro, cautè agere: ni-hil enim magis in vita necessarium inter-tot laqueos errantibus, à quibus evadere in-star prodigi⁹ sit. Docuerat nos Dominus cautè agere: *cavete, inquit, ab homini-bus.* Non ab hostibus publicis, aut à pri-vatis adversarijs tantùm; non à collegis, à rivalibus, à competitoribus, inter quos æmulatio esse potest, sed ab amicis, à cōsan-guineis, à fratribus, à filijs, à parentibus,

Math.
10. v. 17

uno

uno verbo ab hominibus, & quia tu ipse homo es, cave à te ipso. Admirabilis sapi-entia præceptum: etenim nihil nos mi-nus solebamus, quam ab hominibus vul-gòcavere, nisi cùm eos vel odium, vel ra-tio alia suspectos nobis reddidisset. Cave-bamus à feris, à tempestatibus, à cæli marisque injurijs, à subitis casibus; ab hominib^o homini cavendum, nemo puta-bat. Atqui sapientissimus Dominus, ce-tera negligens, ab hominibus cavere nos jubet; quippe illa corporibus nocent, hi animæ simul & corpori insidiantur. Fra-tres, inquit Apostolus, videte quomodo cautè ambuletis: ac si diceret, nolite pu-tare, quod in urbe pacata agatis, vobis o-mnia esse secura: attendite vestris gressi-bus, & ponite corda vestra super vias ve-stras; nolo vos pedibus, sed cordibus in-gredi, nec tantum considerare, quo loco pedem figatis, sed postquam cum elevave-ritis, quale vestigium relinquatis; hoc est, non id tantum vobis spectandum est, an, quod facitis, ritè & ex Dei lege faciatis, sed quale vestigium deseratis, quale exem-plum, qualem famā; an ijs, qui vos inse-

Ephes. §.

v. 15.

Age. I.

v. 7.

M. S.

Atari

Etari velint, vestigia relinquatis, quibus
 vos insectentur. Cavendi igitur vobis pri-
 ma lex esto, silentium: cum primùm e-
 nim Dominus à Caipha ad Pilatum, à do-
 mestico & noto homine ad Ethnicum
 & ignotum deductus est, silere constituit;
 non quod ipsi decesserent verba, quæ sapien-
 tissimè proferret, sed ut nos doceret, cum
 ad ignotos homines, aut res venitur, nihil
 esse temerè pronunciandum, continen-
 dam esse vocem, & si fieri potest, animi
 quoque sententiam coercendam. At cum
 à Pilato ad Herodem deductus est, quem
 hominem, à calliditate singulari celebrem,
 ipse Dominus vulpem vocaverat, tum ve-
 rò obfirmatiùs & constantiùs siluit. In-
 terrogabat, inquit, eum multis sermoni-
 bus; at ipse nihil respondebat. Quid nos
 facere oportet, cum ad hujusmodi homi-
 num congressum ventum fuerit? Aude-
 musne fidere ingenio atque argutijs no-
 stris, cum ijs miscere sermones? Audax, ac
 temerarium consilium. Sapientiæ ipsius
 exemplo discamus, sapere, & silere: tanta
 enim ejusmodi hominum versutia est,
 tanta in struendis dolis, nectendisque
 laqueis

Lucei 13.
 v. 32.

silens contemneris, scito, id astu quodam fieri, quod illi, qui se contemni silentio tuo vident, ne id fateantur, contemptores potius videri volunt. Vidi Herodes, se ludibrio habitum, cui multa sciscitanti nihil responsi datum esset; id ne intelligeretur, videri voluit ipse potius sprevisse; at si quis ejus animum subire potuisset, & peratoris arcana judicia rimari, certe vidisset, nihil cum tale de Domino cogitare, sed sapientissimi eum viri, atque fortissimi loco habere, qui, cum ad Regis conspectum venisset, nec spe gratiae principis, nec imminentis periculi terrore adigi potuisset, ut ad interrogata responderet; ingentis profecto animi signum esse, tam firmo & constanti vultu omnes Regis interrogatores, omnes Judæorum calumnias, uno silentio reiecerunt: induitum ergo ueste alba remisit. Hac ueste indui solebant, qui magistratum peterent, unde & Candidati vocabantur: videtur ergo, Herodis ei ueste judicium indicari, si dicamus, idcirco vestem candidam ei datam, quod eum, qui tam strenue silere didicisset, ad quamvis magnos magistratus gerendos aptum

aptum esse censeret. Mens enim tacitura, & sibi constans, nec facilè se ad exteriora diffundens, & sibi & alijs scit præesse, &, qui linguæ moderari potest, huic nullius imperij administratio difficultis erit. Sed fuerit sanè, nam ita fuit, vestis illa ludi-brij simul & innocentia signum, ut mo-te, quo Principes loqui solent, Pilato significarit Herodes, in hoc homine neq; cri-minis se, neq; sapientia quicquā reperisse, &, cùm utroq; eū nomine antè celebrari audisset, nunc famā utrāq; damnare. Præ-stat ex aula cum stultæ innocentia famâ egredi, quàm cum facinorosæ calliditatis infamiâ. Nihil nos igitur cum hominibus agentes majus optabimus, quàm ut, cùm nullo verbo nos capere potuerint, liberos dimittant; vel cum contemptu. Cæteras cavendi artes brevitas sermonis, & cir-cumspecta moderatio in omnibus Domini verbis, facilè, si intueamur, ostendet. Tertia lex agendi esto, Humilitas: ve-rendum enim esset, ne, dum Fortiter, & Cautè agere volumus, elatè nimium ac superbè ageremus. Ergo hic tibi tertius limes esto, nihil ut agas, nisi ex demissio-nis,

190 DE PASSIONE DOMINI.

nis ac modestiæ præscripto. Humilis cau-
tio, subjecta & modesta sit fortitudo. Quid
hujus virtutis in Passione Domini tibi ex-
empla commonstrem , cùm ipsa Passio
nihil aliud fuerit , quâm summæ demissio-

Phil. 2. nis ostensio ? *Humiliavit semetipsum us-*
v.8. *que ad mortem :* quò ad mortem accessit
propriùs , eò majora edidit humilitatis ex-
empla , quæ nos & contemplari attente
oportet , & solerter imitari .

CAPUT IX.

In bonis utilibus conquirendis
conservandisque , maximè cautionem
esse adhibendam.

Matth. 27. v. 3. **T**unc videns Judas , qui eum tradi-
dit , quòd damnatus esset , pæniten-
tiâ ductus retulit triginta argenteos Prin-
cipibus Sacerdotum & Senioribus , dicens :
peccavi tradens sanguinem justum. At illi
dixerunt , quid ad nos , tu videris : & pro-
jectis argenteis in templo , recessit , &c. us-
que ad illud. Emerunt ex illis agrum figu-
li in sepulturam peregrinorum. Ad vitæ
viæque Illuminativæ institutionem nihil
aliud

aliud pertinebat, quām Virtutes primūm
acquirere, deinde earum usum atque ex-
ercitiū, & , ut loquimur, praxim adipisci.
Virtutum quidem contemplationē Hor-
tus Gethsemani nobis dedit: praxim de-
inde didicimus , primūm generatim,
deinde tribus præceptis , cuivis actioni
congruentibus , designatis. Nihil aliud
superest , nisi ut, quoniam omnis humana
actio bonum aliquod spectat, bonum au-
tem triplex est, Utile, Jucundum, atque
Honestum, quæ sit in singulis ex perfecta
virtute agendi norma, discamus. Videtur
autem maximè in bonis Utilibus Cautio,
in Jucundis Fortitudo, in Honestis Hu-
militas sedanda ; ut ita omnium actio-
num certas regulas , quibus dirigantur, ha-
beamus. Utilium bonorum quām sit pe- 2. Tim.
riculosa cupiditas, Apostolus docet, qui e- 6. v. 20.
am omnis peccati dixit esse radicem : mul- 2. Tim.
tò autem apertius id Judæ miserrimum o- 3. v. 7.
stendit exemplum. *Qui volunt divites*
fieri , incidunt in tentationes, & in la-
queum diaboli , idem dixit Apostolus. Ex-
pert' est hoc Judas , qui cupiditate opum ad
tentationem priùs Domini prodendi ad-
ductus est , deinde adactus ad laqueum. Ut
igitur

igitur ea pericula vitemus, cautè cum ea
cupiditate agendum est. Beatores ac tu-
tiores illi sunt, quibus cum hac fera nihil
commercij est, qui paupertate perpetua
eam ab se abegerunt: sed quibus res fa-
miliaris aliqua retinenda est, multoque
magis, quibus provinciæ aut regna sunt
possidenda, ijs grave cum illa ac pericu-
losum negotium est. Nam longè alia con-
suetudo est hujus feræ, ac cæterarum: alia
cibi objectu mansuescunt, atque, ubi ven-
trem expleverint, mitiores fiunt; hæc quo
plus vorat, eò & famelica est magis, & sa-
va; crudelitatem in ea saturitas, non fa-
mes, exactuit. Neminem ex Apostolis ad
prodendum Dominum cupiditas allexit;
nisi Judam, qui tamen unus, cùm loculos
haberet, possétque ex ijs, uti faciebat, fur-
tim multum decerpere, non videbatur eo
parricidio egere ad sedandam cupiditatem:
sed in cæteris, quia nihil possidebant, ni-
hil cupiditas potuit, in Juda, uti jam pri-
dem cœperat, ita eò usque deducta est, quo
potest scelus & nefarius conatus in pessi-
mum facinus crumpere. Tria igitur in
hac cupiditate caveamus: primùm, ne quid
injuste

injustè possideam⁹. Deinde ut, siquid injus-
tè adepti sum⁹, id rite ac bene restituam⁹.
Tertio, ut, quod justè possidem⁹, id piè atq;
utiliter aut retineam⁹, aut in usus opportu-
nos vertamus. Et, quod ad primum atti-
net, coercenda in nobis est plurimum pos-
sideri cupiditas, vel hoc Judæ proditoris
exemplo: violentissima in nobis est Utili-
um bonorum cupiditas, & longè violen-
tior, quam vel honestorum, vel secundo-
rum. Etenim sape, jucunda ne appetam-
mus, honestas obstat, & vicissim, ne ho-
nesta cupiamus, impedimento est, quod
ca non sint, plerumq; jucunda. Utilia vero
cum nulli bono pugnant, & ad utrumque
conducant, ac sape necessaria sint, liberi-
us, ac fortius appetuntur: quodammodo
enim in ipsis omne bonum se repertum
voluntas nostra sibi pollicetur; hinc totò
impetu, ac potere in ea incubit, ac ruit. Ni-
hil dici magis potest eō, quod Apostol⁹ dixit,
avaritiam idolorum servitutem vocans.
quod scilicet aurum idoli instar sit, cui se
totos avari devovent, in quo totam spem
suam collocant, & cui Deum ipsum post-
habere non dubitant. Mirum est, quod

N

dicam,

Colos. 3.
vij.

194 DE PASSIONE DOMINI.

Inda.

v. II.

dicam, tria in Sacris litteris adnotari celeberrima exempla cupidorum, quorum unus Patrem, alter Filium, tertius Spiritum Sanctum conatus est vendere. Primus fuit Balaam, qui, ut in Catholica epistola dicitur, mercede effusus, Deum Patrem ab Hebreis ad Moabitas conabatur avertire. Secundus Judas, qui re ipsa Filium Dei Judæis vendidit. Tertius Simon Magus, qui, Spiritum Sanctum ut vendere posset, emere prius à Petro cupiebat. Hic ergo multò aptius exclamabimus, quam ille olim Poëta: quò non mortalia pectora cogis auri sacra famæ? aut quid erit avaritiæ sacrosanctum, quæ nullam personam omisit augustissimæ Trinitatis, quam non vendere conaretur? Cùm ergo ea sit cupiditatis hujus improbitas & vehementia, sollicitè & cautè agere oportet, qui aliquem ei locum partem in se dare constituerint, ne, si Angulum ei dederint, totam domum sibi vendicet. Quid aliud historiæ memorant, quam cupidatis ausus, scelera, parricidia. Ut mirum sit, eos, qui hæc legunt, cum horrorem inde ac fugam ejus affectus discere deberent, oppositum discere, & per illud

illud iter ruere, quò vident tam multos ab-
ijsse præcipites. Nos autem hoc unum Ju-
dæ spectemus exemplum, qui pretium re-
demptionis humanæ ausus est vendere, &
ob quem omnia antè dimiserat, illum tri-
ginta argenteis æstimare. Quoniam au-
tem omnes, qui lethale peccatum admit-
tunt, Christum velut hostibus suis tra-
dunt, sollicitè pensandum est, quantum
sit scelus, & quam simile Judæ parricidio,
ob quam tamcunque terræ partem cœli
terræque Regem & Conditorem à se ab-
dicare, & quantum in eo est, qui id facit,
Judæis crucifigendum rursus addicere. Ita
discemus cautè agere in rebus alienis ad nos
pertrahendis. Caveant Principes, qui tan-
tò in his faciliùs, quantò graviùs peccant;
neque enim ipsi tantum Judæ crimen imi-
tantur, quantum Hebræorum Principū,
qui eundem Dominum Pilato tradidere,
veriti, ne, nisi id facerent, venirent Roma-
ni, & locum eorum ac gentem occupa-
rent. Scelesta providentia, & non minùs
verè dixerim, Funesta Prudentia! quæ in
id semper incidit, quod timebat, & nullâ
aliâ viâ citius periculum incurrit, quam

196 DE PASSIONE DOMINI.

cā ipsā , quā id conabatur evadere. Verū
 ubi seu tuā , seu fortè alienā fraude , res
 aliena apud te fuerit , tunc tibi summa at-
 que una cura esse debet , ut quām primū
 & quām integerrimē eam Domino repra-
 sentes. Vulgare dictum est : Res aliena cl-
 amat ad dominum ; nec tantū ad homi-
 nem , qui eam priūs possidebat , sed multo
 valentiū ad Deum. Ecce , inquit Jaco-
 bus , merces operariorum , quæ fraudata es
 à vobis , clamat , & clamore eorum in aures
Domini Sabaoth introivit. Non temere
 positū est : *in aures Domini Sabaoth* , id est
 exercituum , quō scias , non defuturos illi
 satellites , si privatus es ; exercitus , si Princeps ,
 quibus & rem , quam occupāsti , do-
 mino reddat , & te in jus ad suum tribuna-
 trahat. Denique tantus est rei clamor alic-
 næ , ut eum ne Judæ quidem conscientia
 ferre potuerit ; quin statim argenteos male
 quæsitos referret , & , cùm non reciperen-
 tur , in templo prossiceret. Atque is qui
 dem non tam malè partam pecuniam do-
 minis restituit , quām factum infectum
 reddere voluit , & animō perturbatō , qu-
 viā tanto se scelere exonerare posset , no-
 vidū

Jacob. 5.
 v. 4.

vidit. Nam quia scelus suum vendiderat,
pecuniam abominabili lucro suam fece-
rat, quare & agrum, quem ex illa emere
Judæi, B. Petrus meritò ait Judæ fuisse, li-
cet is nunquam eum emerit, nunquam eō
frui potuerit. *Possedit, inquit, agrum de* Aet. I.
v. 16.
mercede iniquitatis. Tam gravis est pe-
cunia malè quæ sita, ut, etiam si ea jam par-
ta sit, & in possessionem veram propriám-
que transiverit, nemo tamen eam ferre,
ne Judas quidem possit. Quis ergo non
eos Judâ dicat esse pejores, qui rerum, qua-
rum nunquam nec jure, nec injuriâ, nec
virtute, nec scelere domini effecti sunt,
occupatam semel possessionem dimittere
cunctantur? Ne illi quidem, quibus reli-
gio non erat, Christum necare, projectam
pecuniam saltem eo nomine, quod certò
dominò careret, sibi usurpare voluerunt,
et concilio inito dixerunt: *non licet eam*
mittere in Corbonam, quia pretium san-
guinis est. Non negligenda sententia, et
si malos habuerit auctores. Non licet tibi
alieno sumptu pium esse, non placent Deo
munera, quæ de inopum prædis offerun-
tur. Quæ pietas esse in eo potest, qui au-

198 DE PASSIONE DOMINI.

rum, quod Deo offert, pluris quam Deum ipsum facit? nisi enim pluris ficeret, Deo jubente id Domino redderet; nunc autem id retinens Deum ipsum videtur in sua rapinae societatem velle pertrahere. Tertia restat pars longe utilissima, opportunus horum bonorum usus. Ac Judæi quidem pretio, quoniam Christi proditio constituit, argum emerunt in sepulturam peregrinorum. Nullius bonorum rei symbolum esse potest is ager, qui tam scelesto pretio a tam scelestis emporibus comparatus, a Domino longe scelestissimo possidetur. Sanè, cum hic Ager sanguinis vocetur, & Sanguis in sacris litteris peccata significet, jure dicemus, hoc agro indicari peccandi opportunitatem, quam sibi homines nefarij opibus comparant. In id enim maximè divitiæ optantur, ut ijs vel delitiæ voluptatum, vel honorum pompæ vaneant. Nam qui veriores videntur esse peregrini, quam cupiditates, quæ a natura hominis & rectæ conditione rationis alienæ, mentem improvisæ adeunt? Ejusmodi peregrinus de via venit ad David, quem ille ut exciperet, ovem unicam pauperi ademit, eam.

cāmque mactavit. O importunos & rejiciendos peregrinos! Cūm ergo ejusmodi cupiditates externis operibus explentur, immoritur cupiditas: ita optimè is ager ad sepulturam peregrinorum dicitur comparatus, quòd opum quærendarum studium eò maximè tendat, ut per has cupiditates expleantur. Hic autem pecuniax usus dignus est Judā, dignus Christi occisoribus Judæis. Aliud pia mens, aliud bene institutus animus cogitabit. Quid igitur opibus faciendum est: Unō verbō dicam, quod his fieri vult, qui tibi eas credidit. Initium hoc est & veluti fons, bene rem familiarem & publicam administrandi, minimè se Dominum putare, sed Dei administratorem & œconomum. Illi enim dicimus: Tu solus Dominus: & ipse ait: *Meus est enim orbis terræ & plenitudo eius.* Si te œconomum cogites, & eorum, *v. 12.* quæ habes, redditum esse rationem, minimè timendum est, ne opibus vel ad lasciviam, vel ad jactantiam, vel ad vindictam abutaris. Non cadent fame prope horrea tua pauperes, nec prope instructum vestiarium nudus algebit, non ruent templa, te

200 DE PASSIONE DOMINI.
domum splendidam incolente, nec reipu-
blicæ necessitatibus, te divite immuni,
subveniet inopia sola miserorum; sed quo-
ties horum aliquid agendum erit, æratio
manum injiciens dices, *Dominus his opus
habet.*

CAPUT X.

*In bonis iucundis vel arcendis
vel moderandis fortitudinem ex-
ercendam.*

Tunc ergo apprehendit Pilatus Iesum
& flagellavit. Hoc brevi compen-
dio Joannes, nec brevem, nec levem cru-
ciatum descripsit, quô rotum Domini cor-
pus magna acerbitate laceratum est. Bre-
vitas autem hæc utilitate non vacat, ut in-
de discamus, quicquid hic pati possu-
mus, breve esse. Momentaneum hoc &
leve, ajebat Paulus, tribulationis nostræ,
quod patimur. Nemo igitur horribili spe-
cie dolorum, ægritudinum, cruciatuum,
quibus nos flagellari oportet interdum,
deterreatur, cum videat, ea tam brevi esse
finienda. Sed Paulus in jis omnibus, quæ
patie-

patiebatur, brevitatem simul & levitatem contemnebat ; neque enim tantum, quæ patimur, citò transeunt, sed ipsa sunt levissima, &, si velimus viri esse, toleratu facillima. Ecce, quæ Christus Dominus acerbissima & gravissima passus est, Flagella vocantur, velut exigua Flagra, desumpto nomine à tenerimis arborū ramulis, quibus pueri subinde objurgantur. Nimis delicata constantia est, quæ tam exiguis malis vincitur, & quo pacto ingentem crucis trabem feret, qui tam exilia flagella non tulerit. Hac igitur duplicitate consideratione firmatis animis adversus hujusmodi acerbitatum ac pœnarum horrorem, Salvatoris exemplō corpus nostrum flagellare discamus. Nam quæ injuncta & aspera corpori accidunt, duplicitate sunt generis: alia, quæ corpus mutilant, aut aliqua sui parte lœdunt, cuiusmodi est fractio membra alicujus aut sectio, atque haec nos ab alijs, aut à Deo ipso casu aliquo, vel morbo illata debemus ferre patienter, non tamen inferre possumus nobis ipsis; neque enim nostri corporis domini sumus: alia, quæ integris membris, & nulla corporis facultate violata sensum

N §

tan-

tantum doloris afferunt, vel nimiam vi-
rium ferociam atterunt, quae nostrum
quisque sibi ipsi inferre potest. Ad utraque
constanter & cum animi alacritate sube-
unda nos Domini firmat exemplum, ma-
gis autem ad hæc, quæ sponte suscipienda
sunt, confirmari nos oportet. Spectemus
igitur, quid in Prætorio agatur. Accusant
Judæi. Pilatus è Judice sit patronus, &
modò causæ æquitate proposita, modò
diei festi oblata opportunitate Dominum
eorum furori conatur eripere. Sed nihil
proficit: Succlamatur, *Crucifige, Crucifi-
ge!* Consilium Pilato acerbum ac sævum
obtulit ipsa miseratio. *Corripiam eum,*
inquit, & dimittam. Tunc apprehendit
Jesum, & flagellavit. Nostra sunt hæc:
nostrorum enim criminum causa tunc a-
gebatur, & nostro nomine Dominus reus
apud Pilatum causam dicebat. Cogite-
mus, ante divinum Tribunal stare nos re-
os, & jngentem, seu dæmonum, seu cri-
minum nostrorum turbam perpetuò cla-
mare: *Crucifigatur.* Sanè alia nostra est
causa, quam Christi fuit; neque enim de
nobis Deus respondere poterit: *quid enim*
mali

malum fecit: multa, eaque non levia delinquimus omnes. Saluberrimum igitur ac mītissimum consilium erit, si dicat: *Corripiam illum, & dimittam. Corripiet me sa-*

Psa. 140 v. 5.

*nē justus Dominus, in misericordia, & increpabit me, flagellans Filium, quem recipit, potius, quām ut Oleum peccatoris impinguet caput meum, hoc est, ut volūptas & ignavia animum meum deliniant. Sed sēpe eō Domini misericordia devenit, ut nolit nos ipse punire, sed nobis nostri puniendi relinquat arbitrium, ut, qui rei sumus, judices esse videamur. Magni id beneficium aestimandum est, neque commitendum, ut ea postea re abusi, dum minūs in nos animadvertisimus quām nostra errata exigerent, gravius à judice deinde vapulare mereamur. Sed horror quidam obstat: *nemo enim carnem suam odio habet, sed nutrit ac fovet illam.* Egōne in meipsum s̄aviam? ego mihi ipsi ictus doloris infligam? Quid ni: ut majora & graviora vites. Non temerē Dominus flagellatur, sed ut mortem evadat. Tu igitur, quoties hic te suscipienda alicujus acerbatis horrore invadit, majorem tibi ante oculos*

Heb. 12.

v. 6.

culos statue mortis horrorem, & ut dici solet clavum clavo pelle. Mors autem duplex est: altera, quæ pœna est, æterna damnatio; altera, quæ culpa, peccatum. Ultraque pœnarum voluntaria susceptione vitatur. Quare sic apud te argumentare: si fortis & constans sum, quod proprium est fortium, dura & acerba tolerabo; si timidus & imbellis, quod horum est proprium, mortem æternam, & quæ eam comitantur, æterna supplicia timebo. Nihil est, quod me possit ab hac voluntaria corporis castigatione prohibere, ad quam fortiter strenueque subeundam ipsa me corporis mei cura, ipsa animi imbecillitas adjuvabit. Quid cesso in meipsum animadvertere? En, quot adversarios, quot accusatores habeo, qui me ad supplicia graviora depositunt: minore hoc majora illa redimentur. A dupli ergo morte nos liberabit corporis afflictio, Culpx, & Pœnæ. Clamant enim adversarij nostri non semel, sed bis, Crucifige, Crucifige. Nam & ob vetera nostra commissa non leves pœnas meremur, & ob nostram ad mala proclivitatem, pravosque habitus & pro-

penſi.

pensiones in culpas graves proni sumus.
Si habes, quod luas ob vitæ anteactæ pec-
cata, quid dubitas prævertere iram judicis,
& teipsum plectere, priusquā ab ipso ple-
ctaris? Tria enim lucramur, dum potius
ipsi nobis pænas aliquas inferimus, quam
illatas à judice sustinemus: primum, quod
minus patimur; exigua enim satisfactio
sponte suscepta magnis supplicijs irroga-
tis par est, deinde quod honorificentiūs
ac nobiliūs; nemo enim, si possit, non li-
benter evadit manus tortoris, & nomen
rei atque damnati; quisquis autem seipse
plectit, is non tam reus, quam judex vi-
detur, & magnanimitate hac adeò pristi-
nam vilitatem & ignaviam emendat, qua
corpori prius obedire non erubuerat, ut
non tam ipsius fuisse videatur, quod antea
deliquerit, quam corporis; postremò ex
culpa ac detimento, gloriam & lucrum
sibi comparat; nam ita vulnera accepta cu-
rat, ut pulchrior sit, qua parte saucius fue-
rat, quam reliquo corpore, quod nunquam
laboravit. Mitto nunc, quod amorem in
Deum ostendat, cuius placandi studiō, ac
recuperandæ amicitiæ desideriō sibi ipse
non

non parcit, ut proinde necesse sit, Deo id esse gratissimum & suavissimi instar holocausti, quod igne amoris incenditur. Cui & illud accedit, quod, cum Deus nihil libentius faciat, nihil minus ex more, & ut ita dicam, genio suo, quam cum servire in noxios, ac de ijs poenias sumere cogitur, necesse est id illi evenire gratissimum & jucundissimum, cum quis eam molestam, ut ita loquar, serviendi necessitatem illi eripit, & facit, ut, quod invitus Deus paulo post fecisset, id sibi preceptum & preoccupatum libentissime spectet, sibi gratulante justitia, quod ejus severitatem caritas anteverterit, & suavissima esse fecerit amoris vulnera, quae futura erant odij justaeque vindictae acerba supplicia. Mittamus haec tamen, & ad commoda illa veniamus, quae tibi afferet in te ipso corporis castigatio sponte suscepta. Ferunt, iij., qui brachium aliquando aut tibiam fregerint, si ea restituatur, solidiorem in posterum esse, qua parte fractura coaluit, ut, si iterum eam frangi contingat, nunquam eadem in parte frangatur: esto id, ut quis volet; certum est, nulla in virtute

nos

nos esse robustiores, quam in ea, quam
pœnitentiâ restituimus, nam & malô no-
strô doctiores ad pericula cavenda facti su-
mus, & pudore præteritæ culpæ atque
horrore conceptio nihil ferè cautiùs vita-
mus, quam quod semel nos admisisse pæ-
nituit. Id autem longè verius est in his,
quæ ad corporis commoda & voluptates
pertinent: nam qui nunquam aliquid ad-
misit, quod dolendum esset atque ple-
ctendum, is corpus suum velut amicum
ac socium jure quodam suo sibi videtur
posse diligere, illud Proph. tæ dicens: *in*
domo Dei ambulavimus cum consensu.
Sed, qui rebelle corpus expertus est, &
cupiditate superante ejus commodis servi-
re coactus aliquando fuerat, is jam idem
corpus domans, ac sibi parere cogens, ut
Apostolus ajebat: *castigo corpus meum,*
& in servitutem redigo, ex socio domi-
nus fit; ita imperium acquirit in corpus
suum, quod antea non habuerat, priùs fa-
mulo similis erat, equum fræno ducenti,
nunc equiti comparandus est, equo insi-
denti, cùmque calcaribus & flagellis eò
ire cogenti, quò recusat; fræno inde cohi-
benti,

Psa. 54.
v. 15.

1. Cor. 9.
v. 27.

benti, quò præceps ruit. Sed forte ex ijs
es, quos Dei clementia prævénit, ac pro-
cul ab omnibus vitæ noxis, quæ ullam
pœnarum subeundarum necessitatem af-
ferrent, cohibuit. *Quis est hic, & lan-*
dabimus eum? Sed sit aliquis Joannes Ba-
ptista, qui sanctus antequam natus, ne
verbō quidem unquam reus sit deprehen-
sus: num proinde causari quicquam po-
terit, quò minus tam severè corpus suum
tractet, quam ipse, cui se innocentia pa-
rem credit, Joannes Baptista? Num cili-
cia aversari debebit: num jejunia respu-
re: num in molli cubare? num vitare soli-
tudines, & inter illecebras urbium & pa-
ternæ domus oblectamenta versari? Quid
quod, etsi fingamus, esse aliquem ejus in-
nocentiam, nemo tamen id sibi de se per-
suadere audebit. Sin hoc etiam fingamus,
esse aliquem, cui licuerit id de se credere,
num etiam eum tutum à periculo quis-
quam præsttit? Hoc igitur superest, ut,
quoniam ad præterita luenda tibi ea seve-
ritas necessaria non est, suscipiatur ad fu-
tura vitanda. Non habes, quod lugeas,
at, quodcaveas, habes: nihil est, quod ju-

Eccl. 31

v. 7.

replete&tendum putes, at est, quod censeas
jure metuendum. Quod geris corpus, est,
quod pondere ipso te deorsum trahit,
quod nihil aliud, quam suas illecebras &
suavitates amat, quod animi officia sem-
per obturbat, quod, quemadmodum ip-
sum in mortem ruit, ita te quoque in per-
niciem trahit; cave cum ipso ludas, joce-
ris, rideas: ludus hic seria tibi pericula
affert; risus hic luctus tibi adducet sem-
piternos. Ergo memineris dicti illius:
Flagellum equo, & camus asino: nec pu-
tes, cum tantum opus esse calcaribus, fræ-
nis, flagellis, cum equus ceciderit, sed
multò magis, dum stat, ne cadat.

CAPUT XI.

*In bonis honorificis humilitati
studendum.*

Tunc milites praesidis suscipientes Je-
sum in prætorium congregaverunt
ad eum universam cohortem, & exuen-
toseum chlamydem coccineam circumde-
derunt ei, & plectentes coronam de spinis
posuerunt super caput ejus, & arundinem
O in

Matth.

27. v. 27

in dextera ejus, & genu flexo ante eum il-
ludebant ei dicentes: Ave Rex Iudeo-
rum, & expuentes in eum acceperunt a-
rundinem: & percutiebant caput ejus. Et
postquam illuserunt ei, exuerunt eum
chlamyde, & induerunt eum vestimentis
ejus. Hoc superest ad perfectum virtutum
omnium exercitium. Hoc summum est
in Christianæ disciplinæ experimentis, &
merito ultimum locum inter viæ illumi-
nativæ progressus, & proficientium incre-
menta sibi vendicat. Fuere inter Ethnicos
quoque nonnulli, qui bona utilia virtutis
causâ respuerent; fuere, qui ejusdem stu-
diô bona jucunda contemnerent: sed,
qui Honorifica serio aversarentur, non
facile est invenire. Primus id Christus
Dominus incomparabili exemplo docuit,
qui, cum esset Rex Gloriæ, omnisque
honor, omnis dignitas deberetur, no-
modò homo inter homines loco abjecto
& humili nasci voluit, sed etiam omni
ignominia affici, summa cum contum-
lia & indignitate tractari. Duo igitur no-
bis discenda sunt: alterum, ut contumelias
& ignominias non putemus intoleran-

bile

bile malum esse , quin eas libenter & strenuè perferamus ; alterum , ut contrà honores ac dignitates non adeò ingens bonum esse credamus , nec ijs extollamur , aut superbiamus . Utriusque rei habemus illustre in hac una Evangelica narratione documentum . Primum hoc statuendum est , ad eam ignominiam , contemptum , contumeliam , quâ Christus affectus est , neminem unquam perventurum ; nihil enim turpius fangi potest , quam virum honestum , gravem , hactenus pro sancto habitum , pro sapientissimo publicè auditum , pro Rege divinitus misso cultum , nunc à Pontifice sacrilegum , à Rege stultum , à Præside Cæsaris hostem judicatum , produci in medium prætorij atrium , & initio à summa injuria & contumelia facto in conspectu omnium suis vestibus exui , & chlamyde purpurea indui , ac cetera in illum fieri , quibus nemo facile cogitans quicquam ad ignominiam & ludibrium possit adjicere . Nam ad tria illa judicia confirmanda , quæ de ipso edita erant , omnia fieri videbantur : ut sacrilegium & impium significarent , qui divinos

O z

hono-

honores affectâisset, genu flexô ante eum se adorare simulabant; Ut stultum ostenderent, arundinem ei in manus dabant, eâque caput ipsius percutiebant; Ut Regis nominis invasorem, & Cæsaris æmulum indicarent, chlamydē ei circumdederunt, & coronam imposuerunt, & Regis eum nomine salutabant. Quæ contumeliaz̄o graviores erant, quò minimè in irritum cädabant: nam Christus & revera Deum se esse dixerat, & ejusmodi sapientiam docuerat, quæ stultitia est huic mûdo, & Regem se esse non occulte pronunciaverat, dum & Christum se fassus fuerat, & Hierosolymam quadam triumphi specie ingressus pueros, à quibus Rex salutabatur, adeò non objurgaverat, ut etiam reprehendentibus Pharisæis diceret, si illi tacuisserent, lapides eadem locuturos. At illud demum convicia nos gravissimè excruciant, quæ videmus ex vero esse ducta, ab ijs, qui audiunt, vera existimari. Deinde ad hæc omnia illud accedebat, quod jam damnatus, & crucis supplicio addicatus hæc patiebatur, quò & gravior fiebat atrocitas illius injuriæ, quæ ne moritur

qui

quidem parcerat, & intolerabilior ictus;
quippe hoc supremo vitae actu tanto cum
dedecore inter tot probra conspicere acer-
bissimum erat, nec relinquebatur vita
tempus, quō hæc ignominia dilui posset,
ac Iesus honor restitui. Postremò ipsa so-
litudo ejus, qui antea sectatoribus ac disci-
pulis semper stipatus incedebat, non levis
ei dedecoris ac probri notam afferebat.
Non enim frustra eum nunc ab omnibus
esse desertum vulgus cogitabat, non fru-
stra post tanta prodigia edita nullum ho-
minum inveniri, qui pro eo verbum face-
re auderet: ne Jairum quidem Archisynagogum, cuius ipse filiam suscitaverat, ejus
causæ patrocinari; ne Lazarum quidem,
qui jam quatriduō mortuus ē sepulchro
fuerat evocatus, quicquam ejus periculo
moveri; ne ipsum quidem sibi opem fer-
re. Nam ubi illa virtus, quæ priùs vel ma-
ri, ventis, dæmonibus, morbis, nedum
hominibus imperabat? ubi ille animus,
illa constantia, illa vox, à qua tot populi
pependerant: quam hi ipsi gentis Judaicæ
Principes & Magistri semper verebantur,
sæpe metuebant: Quò ista omnia evanvis-

O 3

sent,

sent, non facilè quisquam è populo assequi cogitandò potuisset. Itaque necesse erat omnes existimare, non vana fuisse, quæ Pharisei ac Legisperiti jactabant, hunc hominem nec pium, nec probum, nec lanae mentis esse, sed Samaritanum, larvis agitatum, insanum. Quis eò usque ignominiax unquam progressus est? Quando igitur omnia, quæ nos unquam pati continget, infra hanc sunt contumeliam, quando omnis irrisio, omnis calumnia, omnis infamia, quæ nobis infertur, & levior erit semper, & verior, quid causæ est, cur eam ferre recusemus? Verùm quia miserum est miseriarum solarium, quod tantum à miserioris spectaculo ducitur, & facilè respondere quis potest, Christum Dominum ideo hæc tulisse constanter, quia inter hæc beatus, ac suæ gloriæ, quam apud Patrem æternum habebat, sibi conscientius erat, & sciebat, hæc ipsa sibi ad summum honorem cessura, ac demum sua voluntate hæc omnia patiebatur, ne, inquam, ista quis suæ arrogantiæ ac superbiæ obtendat, occurendum est. Primùm exstantum non est, ut ea omnia reperiamus

in

in Deo, quæ in nobis sunt, sed ea ipsa, quæ
in illo ampliora & nobiliora sunt, faci-
unt, quò minùs ille se his contumelijs &
opprobrijs objicere debuisset: atqui obje-
citse ijs, eaque pertulit. Cùm igitur ille,
cui gloria idem erat, quod ejus essentia,
non recusârit infamiam, cur tu eam recu-
fas, quæ te decet, quam tu fortè meruisti?
Deinde illa omnia, quæ in Christo erant,
ejus ope & beneficio tu etiam quadam imi-
tatione consequi potes. Ille inter contu-
melias beatus erat, potes & tu beatus esse,
si voles. *Conjugere Deo, & sustine,* Ec-
clesiastici consilium est; id si feceris, bea- Eccl. 2.
v. 3.
tus eris. Denique Christus beatos pronun-
ciavit, qui multa paterentur: non ergo e-
am beatitudinem sibi reservavit, sed no-
biscum voluit esse communem. Ipse inter
calumnias & convicia pacatō & ab om-
ni indignatione procul remotō animō e-
rat, esto & tu ipsius ope & gratiā; Ille me-
minerat, hæc omnia sibi mox honori &
gloriæ fore, memineris & tu; Ille volens
patiebatur, volens patere & tu. Præ om-
nibus autem id nos armare adversùs op-
probria & contumelias potest, si sapienti

O 4 judicio

judicio singula expendamus, quid sit, quod
dicatur aut fiat, à quibus, quō animo?
Quid sit, verum an falsum? Si verum:
non est, cur vero offendamur. Si falsum:
non est, cur falsa curemus, quæ mox ma-
jore cum nostra gloria detegentur. A qui-
bus? ab hostibus? quid mirum? at nemo
credet. Ab amicis? quid novum? at nemo
laudabit. Ab inferioribus? negligendum
est. Ab æqualibus? ignoscendum. A supe-
rioribus? perferendum. Quō animo? er-
rore? non igitur offendamur; nemo enim
injuriam inferre dicitur, quam se inferre
nescit. Consilio? quod potest esse consili-
um injuriæ in justè inferendæ? semper hic
error est. Condonemus errantibus, & noi-
sæpe erramus. Summa est, ut, qui injuri-
am accipit, eō se sciat superiorem esse, qui
illam infert; nemo enim alium gravi in-
juria frustra afficit, sed ut deprimat, ut de-
jiciat, quod non faceret, nisi eum putare:
suis luminibus officere: nihil deprimitur,
nisi quod extat, nihil dejicitur, nisi quod
eminet. Quod si ne tū quidem dejiceris,
vel deprimeris, tanto eris altior ac superi-
or, tantoque minus tua dignitas ejus im-
probi-

probitate minuetur. Indignum est, hominem ad imaginem Dei factum, animum immortalem, Dei capacem, magnis Dei muneribus ornatum, ex alieno vel errore vel affectu pendere, & hoc se putare esse, quod alter eum esse crediderit, non quod eum Deus esse voluerit, ac pluris aestimare conservi judicium, quam Domini beneficia. Quid mihi tecum, quisquis es, Animatum Dei opus, Dei filia, Christo cara praesua vita, civis Sanctorum, consors Apostolorum, Martyrum, Confessorum, post non multos dies illic perpetuò futura? interea fide vivo, spe nutrior, caritate sustentor. Tu me credas, quod voles, nec, si me hoc esse credideris, mihi bene erit, sed tibi, qui verum intelliges; nec si aliud somniaveris, mihi male erit, sed tibi, qui falsum cogitabis. Quid meā interest, qualis tibi sim: modò Christo, modò Deo prober, modò ijs, qui Dei & Christi locum obtinent, parere non celem, quæ mihi sit sollicitudo & cura reliquorum? Hæc tamen omnia non tanti esse debent, quanti Salvatoris exemplum, quō non modò hæc nobis minùs gravia reddi oportet,

O s tet,

76
tet, sed optanda & jucundissima; quippe quibus ei similes reddamur, ad quem quò magis accedimus, eò sumus sublimiores ac diviniores. Semel statuendum est, Christum esse Regem gloriæ, cùm id constiterit, facile apparebit, in eo veram gloriam, honorem, dignitatēm sitā esse, ut quàm simillimi ei simus. Quodsi ita de gloria sentiamus, verendum non est, ne aut honores humanos, dignitatēsque avidiūs expetamus, aut ijs efferamur & superbiamus. Nam, qui meminerit Christum Dominum, cui nihil ad perfectionem humanæ vitæ defuit, omni ejusmodi externa gloria ac dignitate caruisse, is certum ducet, nihil illis additis homini perfectionis accedere, nihil adeptis decedere; imò cùm ea, quæ his opposita sunt, adeò Christus adamārit, volueritque eos, qui ipsum sequuntur, his maximè gaudere, mœroris ac tristitiæ potius materiam præbebunt viro cordato ac Sapienti honores ac dignitates, quòd se videat, ea re à Domini imitatione abduci, quàm gaudij ac lœtiæ. Nec quisquam erit excelsi animi vir, & perfectionis Christianæ amore dignus,

quin

quin seriò hos honores spectans putet, eos
vana figmēta honoris, & vera esse ludibria.
Nam, & qui positō genu supplices ac ve-
nerabundi alicui accident, sæpe eundem
clam irrident, & , cui dicunt: Ave Rex,
ei sæpe alapas infligunt, & ut hoc non
sit, certè, qui ab alijs honorari magni
x̄stiment, ij, quibus se anteferre cupiunt,
eorum solis cogitationibus putant se fieri
posse majores. Nos igitur hæc vana missa
facientes, veram gloriam ex Christi
Domini imitatione quæra-
mus.

INSTI-